HVAD VIRKER

VIDEN OM INDBRUD
OG INDBRUDSFOREBYGGELSE
I PRIVATE HJEM I DANMARK

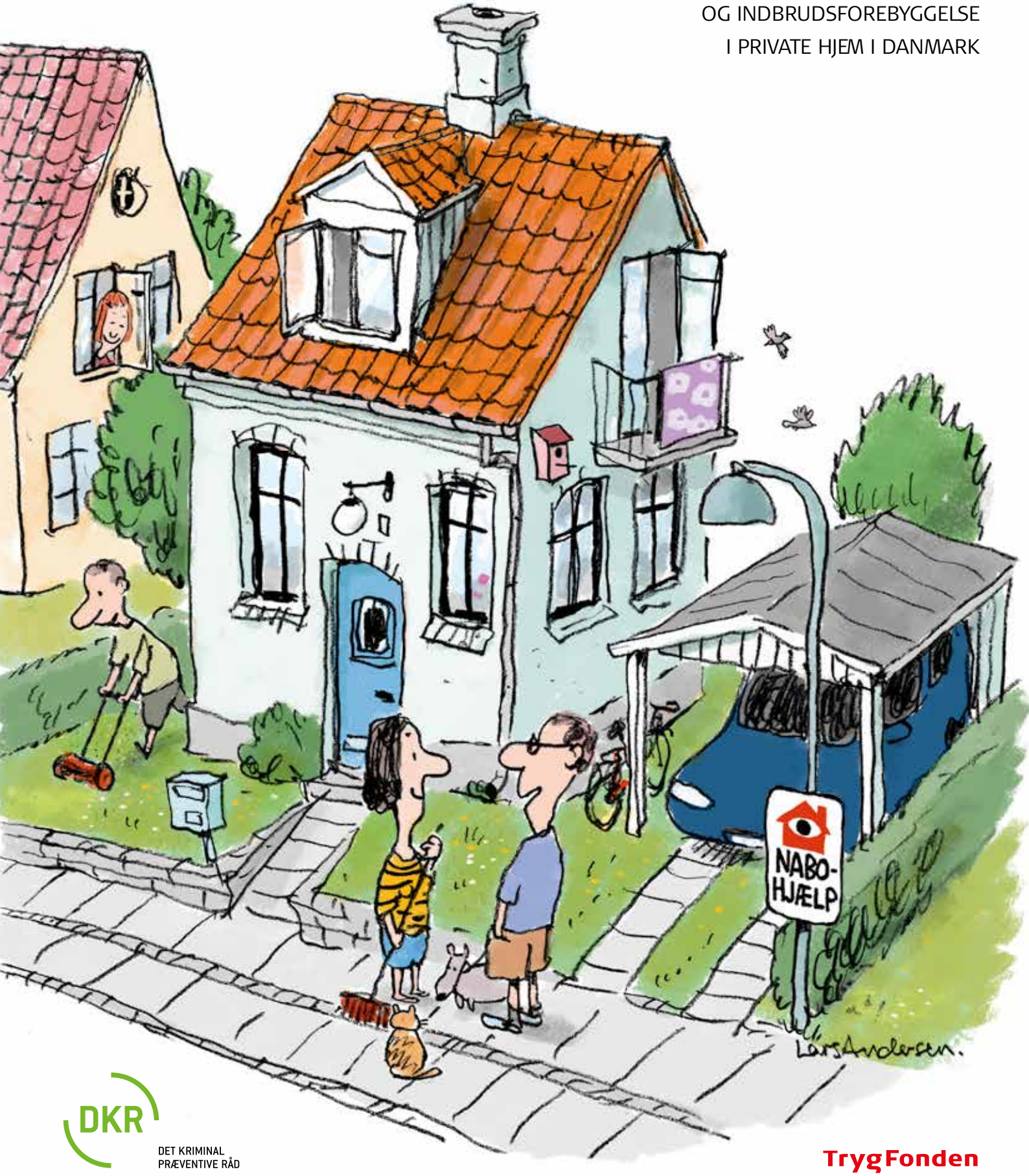

DKR
DET KRIMINAL
PRÆVENTIVE RÅD

TrygFonden

Hvad virker

Udgivet af: TrygFonden og Det Kriminalpræventive Råd, Marts 2017. **Udarbejdet af:** COWI A/S.
Rapporten er baseret på en dansk vidensopsamling, som COWI har stået for, en international forskningsopsamling som Cambridge Centre for Evidence-Based Policing har stået for, og endelig har følgende ekspertpanel ydet rådgivning: Adam Diderichsen, Ph.d. i filosofihistorie og analytiker i Dansk Politi. Anne-Stina Sørensen, sociolog og chefkonsulent hos Rigspolitiet. Britta Kyvsgaard, forskningschef i Justitsministeriets Forskningskontor og professor i kriminologi ved Aalborg Universitet. Panelet er ikke ansvarlig for rapportens indhold. Et separat metodepapir fra COWI og rapporten fra Cambridge Centre for Evidence-Based Policing ligger begge på trygfonden.dk.
Tegninger og illustrationer: Lars Andersen, lars-a.dk **Grafisk tilrettelæggelse:** Nanette Vabø, DesignDimension.dk
TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba), Hummeltoftevej 49, DK-2830 Virum. **trygfonden.dk**

Forord **4**

Hvad kan vi gøre for at forebygge indbrud? **6**
Et overblik 6

Introduktion til indbrud **9**
Indbrud gør os utrygge 9
Indbrud kan forebygges 10

Indbruddenes hvem, hvad, hvor? **14**
Hvordan arbejder tyven? 14
Hvor mange indbrud bliver der begået? 18
Hvad betyder indbrud for trygheden? 22
Hvorfor er indbrudsniveauet i Danmark højt,
og hvorfor gør vi ikke mere for at beskytte os mod indbrud? 24
Kan det betale sig at indbrudssikre? 30
Hvor stort er hælermarkedet? 30

Hvad kan vi gøre for at forhindre indbrud? **32**
Vi kan gøre meget selv **34**
Hvad virker? 36
Lovende ideer 38
Vi kan gøre mere med naboen **40**
Hvad virker? 42
Lovende ideer 47
Vi kan tænke i lokale løsninger **50**
Hvad virker? 52
Lovende ideer 57
Vi kan tænke i nationale løsninger **58**
Hvad virker? 60
Lovende ideer 64
Vi kan undergrave tyvens forretning **66**
Hvad virker? 70
Lovende ideer 70

Noter **78**

Forord

TrygFonden og Det Kriminalpræventive Råd (DKR) har arbejdet sammen om at reducere kriminaliteten siden 2011. Vi er forenet i vores ambition om at skabe et tryggere Danmark gennem forebyggelse af kriminalitet.

Det har været et centralt omdrejningspunkt for samarbejdet mellem TrygFonden og DKR at forebygge indbrud i Danmark blandt andet gennem *nabohjælp.dk,* der er nået ud til cirka 200.000 danske husstande. TrygFonden har derudover i samarbejde med DKR afholdt en lang række velbesøgte borgermøder om indbrud rundt omkring i Danmark. Møder som har vist, at der er stor interesse blandt borgerne for at gøre noget mere ved problemet.

Indbrud er en af de største kriminalitetstyper i Danmark. Og i modsætning til næsten alle andre former for kriminalitet, er indbrud ikke faldet igennem de seneste årtier. Danmark oplevede oven i købet i 2007-2009 en meget kraftig stigning i antal indbrud. Samtidig begyndte bekymringen for indbrud at fylde meget i hverdagen for mange danskere. Og indbrud gør næsten 1 ud af 4 utrygge – uagtet at omfanget af indbrud er tilbage på niveauet fra før 2007.

I kølvandet på den kraftige stigning kom Danmark til at ligge meget højt i forhold til andre lande i Europa. Vi ligger forsat højt sammenlignet med fx svenskerne.

> Vi har systematisk indsamlet og kvalitetsvurderet den eksisterende viden: Hvad virker, og hvad er lovende, når borgerne – alene eller i fællesskab – skal forebygge indbrud?

Det er derfor samlet set ikke unaturligt, at indbrud fylder meget i den offentlige debat. Det har blandt andet affødt en række nye undersøgelser og afdækninger, der har skabt ny og nyttig viden om, hvordan indbrud forebygges. TrygFonden og DKR har derfor taget initiativet til denne opsamling af eller katalog over løsninger og ideer. Vi har systematisk indsamlet og kvalitetsvurderet den eksisterende viden: Hvad virker, og hvad er lovende, når borgerne – alene eller i fællesskab – skal forebygge indbrud?

Vi ønsker med rapporten at stille et solidt ståsted til rådighed for alle, der deler vores ambition om at skabe et tryggere samfund gennem effektiv forebyggelse af indbrud i Danmark. TrygFonden og DKR vil de kommende år sammen, og hver for sig, fortsætte arbejdet med at reducere forekomsten af indbrud i Danmark.

COWI har udarbejdet rapporten på opdrag fra TrygFonden og DKR. Et panel bestående af danske eksperter har bistået med omfattende råd og kvalitetssikring. Cambridge Centre for Evidence-Based Policing har opsamlet forskningen på feltet. Endelig har professor i kriminologi, Jan van Dijk fra Tilburg University, også bidraget med viden.

God læselyst.

Gurli Martinussen
Direktør
TrygFonden

Anna Karina Nickelsen
Sekretariatschef
Det Kriminalpræventive Råd

Hvad kan vi gøre for at forebygge indbrud?

Et overblik

VI KAN GØRE MEGET SELV

> *Vi kan beskytte vores bolig.* Det indebærer, at vi forstærker hjemmets døre, vinduer, låse, mure, så de bedre kan modstå indbrudsforsøg. Det hedder skalsikring. Vi kan overveje at supplere skalsikringen med automatisk lys, kameraer, tyverimærkning og alarmer.

> *Vi kan gøre det svært for tyven.* Når vi beskytter boligen, gør vi også arbejdet sværere for tyven. Der kan være flere praktiske ting: Låser vi vores redskaber inde, kan de ikke bruges til et indbrudsforsøg, og sørger vi for at sikre frit indsyn til vores bolig, kan tyven ikke skjule sig.

> *Vi kan snyde tyven.* Ved hjælp af enkle tricks som at lade radioen og lys være tændt, sørge for lidt legetøj eller vasketøj udenfor, sikre at værdifulde ting ikke ses udefra, kan vi holde tyven på afstand, når vi ikke er hjemme.

VI KAN GØRE MERE MED NABOEN

> *Vi kan indgå i systematisk nabohjælp.* Nabohjælp kan antage mange former. Systematisk nabohjælp er, når en række husstande, en vej eller et kvarter aktivt holder øje med hinandens boliger og rapporterer mistænkelige aktiviteter. Systematisk nabohjælp kan starte på borgerens eget eller ejerforeningens initiativ og ved individuel eller fælles tilmelding til nabohjælp.dk. Det kan suppleres med andre lokale indbrudsforebyggende initiativer.

> *Vi kan hjælpe naboen med 'at være hjemme'.* Nabohjælp indebærer, at vi sørger for at skabe 'liv' omkring boligen for hinanden, når vi er væk. Det kan vi gøre ved at tømme postkassen, fylde skraldespanden, stille vores bil/cykel foran huset, rydde sne, lægge dørmåtten ned efter trappevask hos naboen, osv.

> *Vi kan involvere lokalmiljøet.* Nærmiljøet kan spille en central rolle i at forebygge indbrud. Formænd for boligforeninger kan være med til at drive nabohjælpsinitiativer, mens borgere i lokale klubber og netværk kan være med til at holde øje med området i det daglige.

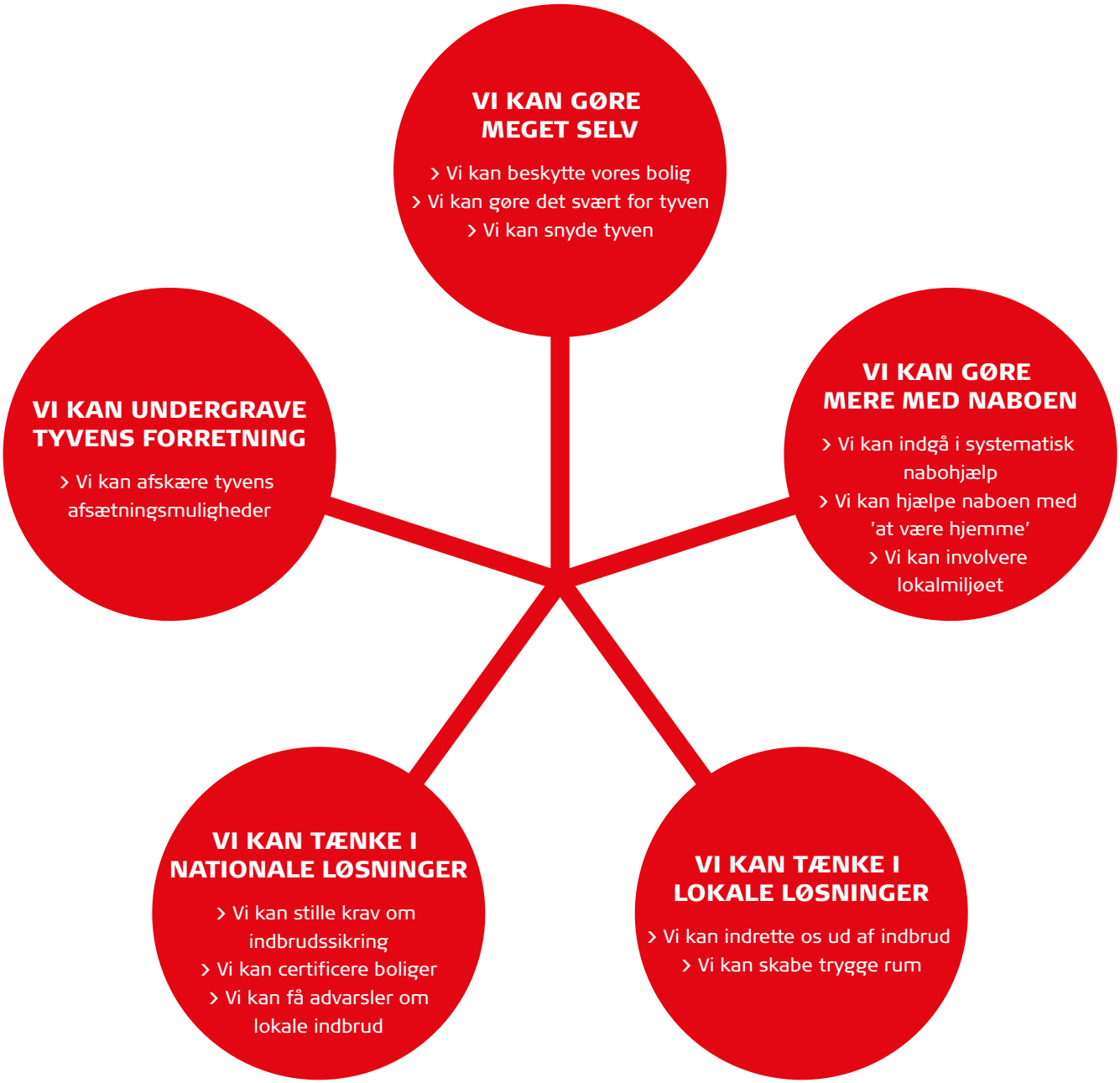
VI KAN GØRE MEGET SELV
› Vi kan beskytte vores bolig
› Vi kan gøre det svært for tyven
› Vi kan snyde tyven
VI KAN UNDERGRAVE TYVENS FORRETNING
› Vi kan afskære tyvens afsætningsmuligheder
VI KAN GØRE MERE MED NABOEN
› Vi kan indgå i systematisk nabohjælp
› Vi kan hjælpe naboen med 'at være hjemme'
› Vi kan involvere lokalmiljøet
VI KAN TÆNKE I NATIONALE LØSNINGER
› Vi kan stille krav om indbrudssikring
› Vi kan certificere boliger
› Vi kan få advarsler om lokale indbrud
VI KAN TÆNKE I LOKALE LØSNINGER
› Vi kan indrette os ud af indbrud
› Vi kan skabe trygge rum

VI KAN TÆNKE I LOKALE LØSNINGER

> *Vi kan indrette os ud af indbrud.* Sammen med den lokale ejerforening eller de lokale myndigheder kan vi skabe byrum, der reducerer risikoen for indbrud. Der kan være tale om alt fra at trimme hække på fællesarealer til at ændre stisystemer, adgangsveje, belysning og oversigtsforhold samt holde orden i et boligområde.

> *Vi kan skabe trygge rum.* Når vi indretter os ud af indbrud, skaber vi også trygge rum. Trygge rum indbyder til større ejerskab, ansvar, åbenhed og øget brug. Alt sammen noget som er med til at skabe et mere befolket nærmiljø og dermed en naturlig overvågning.

VI KAN TÆNKE I NATIONALE LØSNINGER

> *Vi kan stille krav om indbrudssikring.* Vi kan opnå en højere grad af indbrudssikring af nye boliger ved indføre det som et lovkrav. Et lovkrav kan være med til reducere indbrud og kan samtidig betyde, at kriminaliteten i et helt område reduceres.

> *Vi kan certificere boliger.* Certificeringsordninger for (eksisterende) boliger kan også være en måde at reducere indbrud. Ordningen vil gøre det muligt at dokumentere, at en bolig lever op til en række krav om indbrudssikring.

> *Vi kan få advarsler om lokale indbrud.* Hvis vi kan blive advaret, når der sker mange indbrud lokalt, kan vi blive motiverede til at sætte systematisk ind med forebyggende tiltag.

VI KAN UNDERGRAVE TYVENS FORRETNING

> *Vi kan afskære tyvens afsætningsmuligheder.* Der er flere metoder til at sikre, at vi undgår at aftage varer, der stammer fra et indbrud. Vi kan blandt andet insistere på at bruge mobile/elektroniske betalingsløsninger eller NemID, når vi køber brugt, vi kan kræve bevis for ejerskab, og vi kan blive bedre til at mærke vores værdifulde ejendele.
> Der er også en række tiltag, som private og offentlige aktører kan iværksætte for at reducere hæleri. Der kan være tale om at lave oplysningskampagner, indføre procedurer for sikker nethandel, spore mistænkelig brugeradfærd og tyverisikre produkter.

Introduktion til indbrud

Indbrud gør os utrygge

Danmark er generelt et trygt land at leve i. I international sammenhæng er kriminalitetsraten lav, ikke mindst når det gælder grov kriminalitet, herunder personfarlig kriminalitet.

Overalt i den vestlige verden ser man i disse år en generel reduktion i kriminaliteten. Det gælder også i Danmark, men bare ikke for indbrud i privat beboelse. Antallet af indbrud har praktisk taget været uændret siden 1980'erne, mens antallet af anmeldelser af andre former for straffelovsovertrædelser er faldt med en tredjedel de sidste tyve år.

Danmark oplevede en voldsom stigning i antal indbrud fra 2007 til 2009 på omkring 50 procent. Til trods for at antallet siden er faldet til niveauet før 2007, ligger niveauet fortsat meget højt, når vi sammenligner os med fx Sverige. I 2015 havde danskerne næsten seks indbrud, for hver gang svenskerne havde to.[1]

Indbrud sætter sig i danskernes tryghedsfølelse. Tal fra TrygFonden (Tryghedsmåling, 2015) viser, at den andel af befolkningen som er 'noget utrygge' og 'meget utrygge', når det gælder indbrud, er mere end fordoblet fra 1 ud af 10 i 2004 til næsten 1 ud af 4 i 2015 – uagtet at indbrudsomfanget var det samme i de to år – 33.000. (Se Figur 5 på side 23).

For den enkelte borger, der bliver offer for indbrud, kan det have store personlige omkostninger. Et indbrud kan påvirke offerets generelle tryghedsfølelse. Ens personlige grænser er overskredet, og der hvor man normalt burde føle sig allermest tryg, i sit eget hjem, er man det ikke længere. Dertil kommer, at indbrud kan medføre uerstattelige tab, hvis man fx mister genstande, der har høj affektionsværdi. Endelig kommer de økonomiske omkostninger, som indbrud medfører for den enkelte. I 2015 blev der ifølge Justitsministeriets offerundersøgelse stjålet for lidt mere end 1 milliard kroner ved indbrud i private hjem.[2]

Også i et samfundsmæssigt perspektiv er indbrudskriminalitet en belastning, blandt andet i form af udgifter til erstatninger, efterforskning, retshåndhævelse og eventuel fængselsstraf.

Alt i alt er der altså mange gode grunde til, at TrygFonden og DKR har valgt at prioritere indsatsen mod indbrud:

- Antal indbrud har bidt sig fast og falder ikke som næsten alle andre former for kriminalitet.

- Danmark havde i starten af 2010'erne mange indbrud set i forhold til lande, vi normalt sammenligner os med. Danskerne har i 2015 fortsat seks indbrud, for hver gang svenskerne har to.

- Indbrud påvirker befolkningens tryghed i negativ retning.

- Det høje indbrudsniveau har en række yderligere negative, samfundsmæssige konsekvenser.

Indbrud kan forebygges

Netop fordi indbrud er et omfattende problem, ønsker TrygFonden og DKR med denne vidensopsamling at bidrage til at reducere problemets omfang og højne den enkeltes tryghed.

Indbrudsforebyggelse virker, og hvis vi anvender flere former for forebyggende tiltag samtidigt, virker det endnu bedre. Ambitionen med publikationen er at komme 360 grader omkring alle de måder, hvorpå vi hver især og i fællesskab kan forebygge indbrud.

Vi har samlet de senere års forskningsundersøgelser, som dokumenterer, hvad der virker og ikke virker, når det gælder om at nedbringe indbrudstallet. De tiltag, der beskrives, har dokumenteret effekt på at nedbringe antallet af indbrud. Samtidig præsenterer opsamlingen lovende ideer. Deres effekt er endnu ikke videnskabeligt dokumenteret, men vi har valgt at tage dem med alligevel, da de kan have potentialer for at forebygge og reducere indbrud.

HVEM KAN HAVE NYTTE AF DENNE VIDENSOPSAMLING?

Vidensopsamlingen henvender sig først og fremmest til den enkelte borger, men inkluderer også en opfordring til en fælles indsats mellem offentlige og private aktører, der allerede arbejder med at fremme indbrudsforebyggende aktiviteter. Det er håbet, at opsamlingen kan bidrage til inspiration, videndeling og samarbejde mellem andre aktører, der arbejder med at forebygge indbrud.

Opsamlingen er relevant for beboere i alle typer boliger. Det vil dog ikke være alle tiltag og ideer i opsamlingen, der giver mening for alle boligtyper. Nogle vil være mere egnet for beboere i enfamiliehuse, mens andre passer bedre til beboere i lejlighedsbyggeri. Det vil typisk af sammenhængen være klart, hvilke råd der er relevant for hvilke boligtyper.

Opsamlingen henviser i flere tilfælde til allerede eksisterende vejledninger, som den enkelte borger kan anvende, hvis vedkommende ønsker mere detaljeret viden om specifikke tiltag (se faktaboks 1).

FAKTA 1

VIDENSOPSAMLINGEN BYGGER VIDERE PÅ EKSISTERENDE VEJLEDNINGER

Vidensopsamlingen bygger videre på og supplerer en række allerede eksisterende vejledninger og retningslinjer. Her kan nævnes nogle få:

- **Justitsministeriet** udgav i 2010 en samlet handlingsplan med titlen 'Indbrud i private hjem – kurven skal knækkes!', hvor de i samarbejde med en række offentlige aktører – heriblandt Rigspolitiet og Det Kriminalpræventive Råd – præsenterede en pakke af tiltag for at styrke indsatsen mod indbrud i private hjem samt hæleri.

- **Energiministeriet** udgav i 2012 'Vejledning om indbrudssikring af private hjem', der byggede videre på Justitsministeriets indbrudspakke fra 2010. Vejledningen giver en række råd om, hvordan boligejere og lejere kan sikre sig bedre mod indbrud ved at være mere opmærksomme på blandt andet boligens omgivelser, lys omkring boligen og låsenes kvalitet.

- **Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet** udgav i 2015 rapporten 'Erfaringer med indbrudsforebyggelse i Holland, England, Sverige og Danmark', som sætter fokus på indbrudsforebyggende tiltag i den almene boligsektor. Rapporten belyser tiltag i selve boligen og i de omkringliggende arealer og har særligt fokus på erfaringerne med den indbrudsforebyggende certificeringsordning i Holland.

- **Det Kriminalpræventive Råd (DKR)** udgiver løbende rapporter om indbrud. I 2015 har rådet udgivet 'Beskyt dig mod indbrud', som indeholder en række konkrete anbefalinger om indbrudsforebyggelse. Og DKR og TrygFonden udgav i 2014 undersøgelsen '20 Tyve. En undersøgelse af indbrudstyves motiver og adfærd'.

HVAD DÆKKER VIDENSOPSAMLINGEN?

Vidensopsamlingen handler udelukkende om indbrud i private hjem. Samtidig fokuserer opsamlingen på civilsamfundet, det vil sige, hvad borgere kan gøre alene, sammen med andre og i samarbejde med myndigheder.

Vidensopsamlingen er struktureret sådan, at i næste kapitel om *indbruddenes hvem, hvad, hvor?* får læseren:

> En oversigt over tyvens arbejdsform.

> En gennemgang af tal for indbrud i Danmark.

> Mulige forklaringer på hvorfor indbrudsniveauet er højt.

> En gennemgang af hvorfor danske boliger ikke er bedre beskyttet over for indbrud, end tilfældet er.

Når vi er blevet klogere på indbrud, og på hvordan tyven arbejder, så er vi også blevet klogere på, hvordan vi spænder ben for hans arbejde. I det sidste kapitel om *hvad kan vi gøre for at forhindre indbrud?* kan man derfor læse om:

> Vi kan gøre meget selv: en oversigt over hvad den enkelte borger selv kan gøre i og omkring egen bolig for at forebygge indbrud.

> Vi kan gøre mere med naboen: en oversigt over hvad den enkelte borger kan gøre for at forebygge indbrud sammen med sine naboer.

> Vi kan tænke i lokale løsninger: en oversigt over hvad den enkelte borger og grupper af borgere kan gøre sammen med de lokale myndigheder, det vil sige primært kommunen, for at forebygge indbrud.

> Vi kan tænke i nationale løsninger: en oversigt over hvad nationale myndigheder og andre landsdækkende aktører kan gøre for at forebygge indbrud.

> Vi kan undergrave tyvens forretning: en oversigt over hvad der kan gøres for at reducere tyvens økonomiske incitamenter for at begå indbrud, det vil sige, hvordan man reducerer hælermarkedet.

HVAD DÆKKER VIDENSOPSAMLINGEN IKKE?

Vidensopsamlingen handler ikke om indbrud i erhvervsejendomme. Den handler heller ikke om fx hjemmerøveri. Rigspolitiets opgørelse af hjemmerøveri, der hovedsagelig dækker over gældsinddrivelse i kriminelle miljøer, viser et fald fra 370 anmeldelser i 2009 til 176 anmeldelser i 2015. Nogle få af disse 176 anmeldelser gav samme år anledning til næsten 5.000 medieomtaler. De fleste af os opfatter et hjemmerøveri som noget, der er planlagt, og hvor offer og gerningsmand ikke kender hinanden. Denne form for hjemmerøveri er meget sjælden, men til gengæld meget omtalt.[3]

Social forebyggelse, det vil sige det at forebygge, at mennesker begynder at udvise kriminel adfærd og begår fx indbrud, er ikke en del af vidensopsamlingen. På samme måde behandler den heller ikke spørgsmålet om rehabilitering af kriminelle, det vil sige indsatser, der skal hjælpe tyve, som har afsonet sin straf, ud af deres kriminelle løbebane. Der findes rigtig meget viden på disse felter, der bliver opsamlet og formidlet i andre sammenhænge, fx på DKRs hjemmeside. Endelig skal det nævnes, at vidensopsamlingen heller ikke behandler politiets arbejde i relation til indbrud.

Indbruddenes hvem, hvad, hvor?

I dette kapitel beskriver vi først tyvens arbejdsform og indbrudsniveauet i Danmark blandt andet sammenlignet med udlandet. Vi giver også mulige forklaringer på, hvorfor indbrudsniveauet er højt i Danmark, og vi gennemgår, hvorfor danske boliger ikke er bedre beskyttet mod indbrud, end tilfældet er.

Hvordan arbejder tyven?

Forskningen viser,[4] at der er seks faktorer, som påvirker tyvens beslutning om at forsøge at begå et indbrud. Tyven har en *arbejdsmåde,* nogle *rutiner*, som han følger, når et indbrud planlægges og gennemføres.

Stikker man et kæp i hjulet på rutinerne, gør vi tyven usikker og reducerer hans motivation.

FAKTA 2
SÅDAN ARBEJDER TYVEN

> Jeg ved ikke, hvor mange indbrud, jeg har begået. Måske 800-900. Jeg er dømt for 700 indbrud og har siddet i fængsel i sammenlagt 14 år. Det blev mit håndværk. Jeg kunne komme ind alle vegne. Jeg kigger efter, om der er mørkt omkring huset, steder hvor jeg kan gemme mig, om der er åbne vinduer, jeg kan komme ind af. Jeg har en sjette sans. Jeg ved, om der er noget at komme efter, og hvor jeg skal lede efter guld og kontanter: I tøjskabene i soveværelset, i kontoret, i køkkenet, i fryseren.

Martin, tidligere indbrudstyv,
TrygFondens borgermøde i Kolding, 8. november 2016.

Tyven tilrettelægger sit arbejde ud fra en samlet vurdering af, 'hvordan kan jeg hurtigt komme ind, let finde tyvekosterne, uset slippe væk og nemt afsætte tyvekosterne til en god pris'. Tyven vurderer altså:

1. Kvarteret og boligens tilgængelighed. Det vil sige, hvor let adgangen er til kvarteret fra stationer og veje, og om man kan komme nemt til og fra boligen og kvarteret.

2. I hvor høj grad udstråler kvarteret, at her er der ro i hverdagen, man blander sig ikke i andre menneskers gøren og laden, og ingen holder øje med, hvem der færdes i kvarteret.

3. Om beboerne i huset ser ud til at være hjemme.

4. 'Er der noget at komme efter?' Ser boligerne ud til at indeholde noget af værdi for en tyv.

5. Muligheden for at arbejde på at bryde ind uset fra gade/naboer.

6. Hvor nemt det er at bryde ind og efterfølgende komme ud igen med tyvekosterne.

Man kan ikke helt fjerne risikoen for indbrud. Men forskningen viser, at indsatsen mod indbrud med fordel kan tage udgangspunkt i at forstyrre den måde, tyvene arbejder på, og det der motiverer dem. Gør man det, har man en god chance for at reducere risikoen for indbrud.

MAN KAN SPÆNDE BEN FOR TYVENE PÅ TO MÅDER

Skal man 'spænde ben' for tyven, kan man gøre det på to måder[5]:
1. Øge opdagelsesrisikoen og besværliggøre tyvens arbejde.
2. Reducere det økonomiske udbytte ved tyveri.

1. Øge opdagelsesrisikoen og besværliggøre tyvens arbejde
Vi ved, at tyven for alt i verden vil undgå at blive opdaget før, under og efter et indbrud. Øger vi tyvens risiko for at blive set, er der gode chancer for at afskrække tyven fra at forsøge at begå indbrud. Samtidig skal man gøre tyvens arbejde mere tidskrævende og besværligt. Det vil sige at gøre det vanskeligere at gennemføre indbruddet, så tyven slet ikke forsøger eller må opgive undervejs. Jo flere gange en tyv er blevet forhindret i at gennemføre et tyveri, desto større er sandsynligheden for, at vedkommende til sidst opgiver indbrudsforsøget eller i sidste ende helt opgiver at være tyv.[6]

Når tyvens arbejde besværliggøres, øger det tidsforbruget på et enkelt indbrud, hvilket i sig selv øger opdagelsesrisikoen. Man kan gøre tyvens arbejde mere besværligt og øge opdagelsesrisikoen ved fx at:

> gøre tyven mere usikker på, om huset rent faktisk står tomt

> øge den tid, det tager tyven at bryde ind ved at indbrudssikre døre og dørkarme, indbrudssikre låse og indbrudssikre vinduer

> øge den tid, det tager tyven at finde tyvekosterne

> øge den tid, det tager tyven at komme ud af huset med tyvekosterne

> skabe større risiko for, at tyven bliver set af 'øjne på gaden' og mødt af nysgerrige naboer og andre folk i kvarteret, blandt andet ved at sikre mere frit indsyn, bedre belysning i boligområderne, osv.

2. Reducere det økonomiske udbytte ved tyveri
Hvis tyven alligevel har heldet med sig og slipper væk uden at blive opdaget, kan man reducere tyvens mulighed for at afsætte sit udbytte på hælermarkedet til en god pris. Det vil virke demotiverende for tyven på længere sigt, hvis det er vanskeligt at få en god pris for tyvekosterne. Forskellige tiltag kan være med til at reducere tyvenes forventede indtægter fra salg af stjålne genstande:

> Hvis vi bliver bedre til at mærke værdigenstande. Det gør det vanskeligere at afsætte hælervarer.

> Hvis vi indfører skarpere regulering af markedet for brugte varer.

> Hvis vi bliver bedre til at genkende og undgå at købe mulige tyvekoster.

> Hvis vi styrker vores bevidsthed om koblingen mellem indbrud i private hjem og hæleri.

> Hvis vi sørger for, at sælger ikke kan skjule sin identitet, når man handler brugte varer.

HVEM ER INDBRUDSTYVENE?

Generelt ved vi meget lidt om de mennesker, der begår indbrud. Det er kun de tyve som arresteres, sigtes og dømmes, vi ved noget om. Og de er ikke nødvendigvis repræsentative for alle indbrudstyve. I 2015 blev der anmeldt 33.100 indbrud i privat beboelse[7]. Heraf blev der rejst sigtelse i cirka 2.200 sager.[8] Så det er altså en meget lille andel af tyvene, vi ved noget om.

Fra 2007 og frem til januar 2016 blev der begået næsten 400.000 indbrud. I samme periode sigtede politiet knap 14.000 personer for indbrud. Det, vi ved om de sigtede, er:

> Lidt over halvdelen (55 procent) er sigtet for ét indbrud. De resterende 45 procent blev sigtet for i gennemsnit 7 indbrud pr. person.

> En meget stor del af de sigtede er unge i alderen 16-25 år (52 procent), og mere end 3/4 er i alderen 16-35 år (78 procent).[9]

> De er næsten alle mænd. Det gælder for 96 procent af de personer, der i 2014 blev fundet skyldig i indbrud i private hjem.[10]

Undersøgelser viser desuden, at de indbrudstyve, der bliver fanget, typisk bor relativt tæt på gerningsstedet. For indbrud i villaer ses det, at tyvene i gennemsnit bor inden for en afstand af fire kilometer, og når det kommer til indbrud i lejligheder, bor tyvene i gennemsnit inden for en afstand på mindre end halvanden kilometer. Det vil sige, at en del af de indbrudstyve, der begår indbrud i villaer og lejligheder, bor i nabolaget. Der er imidlertid en 'bufferzone' omkring tyvenes egne boliger, hvor de undgår at begå kriminalitet, formentlig på grund af frygten for at blive genkendt.[11]

Det er en udbredt opfattelse, at en stor del af indbruddene i danske hjem bliver begået af østeuropæiske statsborgere på 'indbrudstogt'. Ifølge en ny undersøgelse udgjorde 'indbrudsturister'[12] cirka 1 ud af 5 sigtede indbrudstyve i 2014. Indbrudsturister begår altså en del af indbruddene, og det kan være én af flere årsager bag det høje indbrudsniveau. Men det kan langt fra forklare det hele. Det er fortsat 4 ud af 5 af de sigtede, som er af dansk oprindelse.

Opsamlende kan man sige, at alene baseret på tallene for de få indbrudstyve, der bliver sigtet, er den typiske indbrudstyv en yngre mand af dansk oprindelse, der begår flere tyverier i nærområdet af hans bopæl.

Hvor mange indbrud bliver der begået?

Antallet af anmeldte indbrud steg frem til midten af 1980'erne og lå derefter ret stabilt i perioden fra 1995 til 2006 (Figur 1).

Mellem 2007 og 2009 skete der en markant stigning i antal anmeldte indbrud. Antallet toppede i 2009, hvor der blev anmeldt næsten 49.000 indbrud.

Siden 2009 er antallet af indbrud igen faldet. I 2016 blev der anmeldt lidt under 32.000.

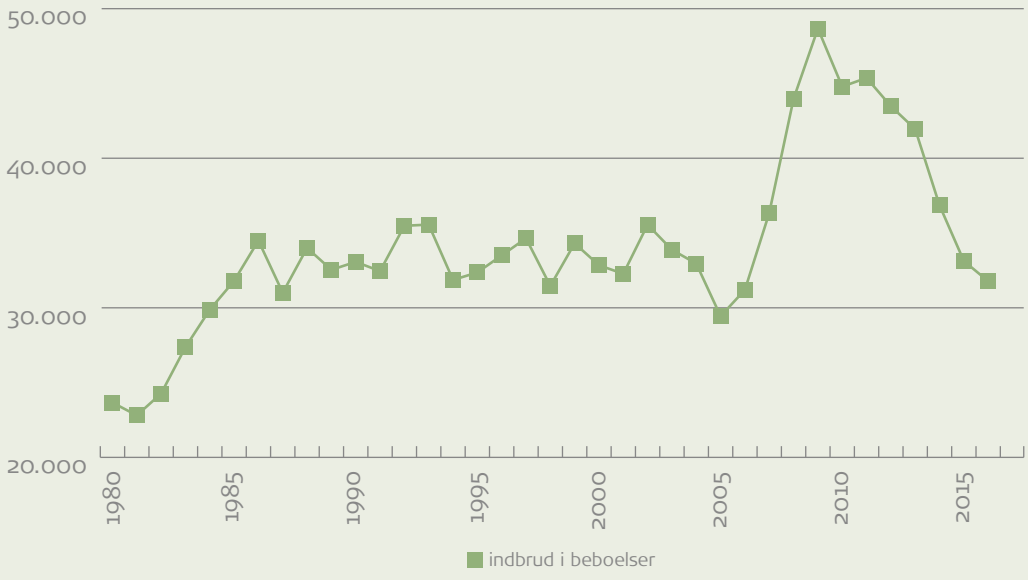

Figur 1 Udviklingen i antallet af anmeldte indbrud i beboelse i perioden 1980-2016

Kilde: 1980-1994: Danmarks Statistiks årbog Kriminalitet, 1995-2016: Statistikbanken Antal anmeldte indbrud 2016 er baseret på kvartalsopgjorte tal. Øvrige tal er endelige tal.

Tallet har altså været faldende de senere år, hvilket naturligvis er glædeligt. Men tallet er 'kun' faldet tilbage til det niveau, der var gældende fra midten af 1980'erne og frem til 2006. Indbrud har derfor ikke oplevet den samme langsigtede tendens til fald som andre former for straffelovsovertrædelser.

I Figur 2 kan man se, at straffelovsovertrædelser de sidste 20 år er faldet med næsten en 1/3. Indbrud derimod er omtrent uændret i dag i forhold til for 20 år siden.

Visse dele af Danmark er mere udsat for indbrud end andre dele. Det er dog et billede, der ændrer sig over tid.

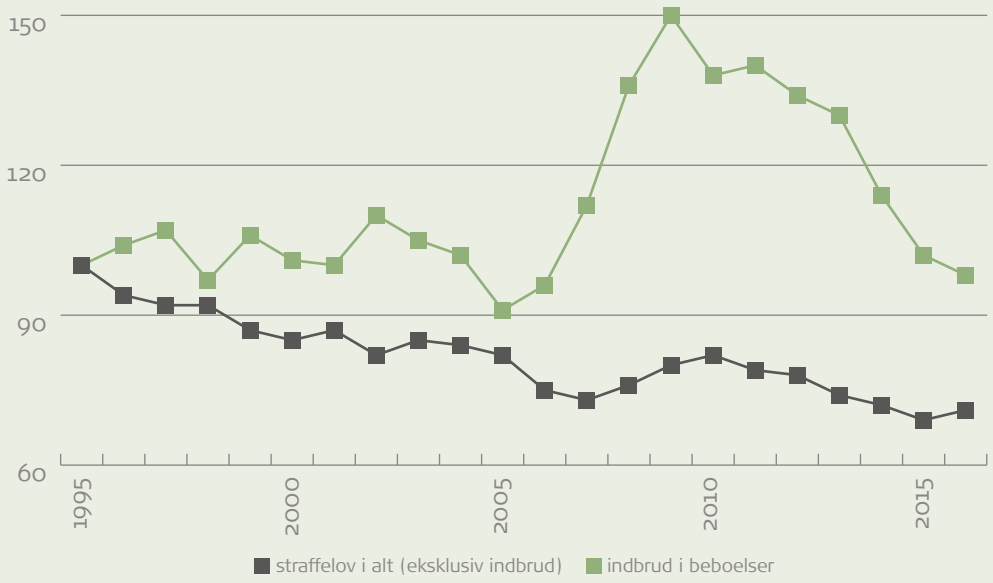

Figur 2 Anmeldte indbrud og straffelovsovertrædelser generelt, 1995-2007 (1995 = indeks 100)

Kilde: COWIs tilvirkning pba. data fra Statistikbanken, Tabel STRAF20. Antal anmeldelser indekseret i forhold til 1995-niveau. 2016-tal er baseret på foreløbige kvartalstal, og ikke endelige helårstal som de øvrige år.

I Figur 3 kan man se den kommunale fordeling af anmeldte indbrud i henholdsvis den treårige periode 2007-2009, hvor det samlede antal indbrud steg kraftigt, og den treårige periode 2013-2015, hvor det samlede antal indbrud faldt.

De dele af landet der i 2007-2009 oplevede flest indbrud var Østjylland, Nordfyn, Midt-, Vest- og Østsjælland samt dele af Nordsjælland. Seks kommuner skilte sig ud med et særligt højt niveau: Kolding, Køge, Solrød, Greve, Ishøj og Vallensbæk.

I 2013-2015 er billedet ganske anderledes. Generelt ser man selvfølgelig, at niveauet er faldet. Men for nogle kommuner er det faktisk steget. Man kan fx se:

> I nogle få kommuner er antallet af indbrud steget i modsætning til udviklingen i Danmark som helhed. Det er fx tilfældet i Ringkøbing, Kerteminde, Furesø og Hørsholm kommuner.

> Niveauet i Kolding er faldet meget. Niveauet i de fem Køge Bugt kommuner er også faldet, men de er dog stadig blandt de højeste i landet.

> Indbrudsniveauet er faldet mest i Region Sjælland, hvor der er sket et fald på 26 procent.

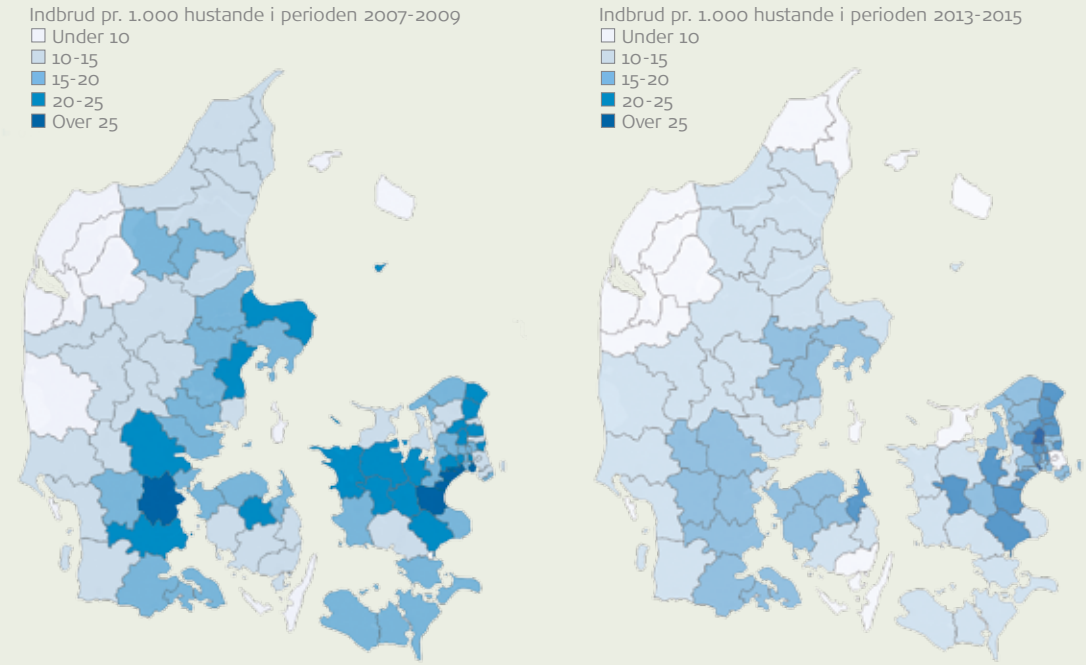

Figur 3 Antallet af anmeldte indbrud i kommunerne pr. 1.000 husstande. Gennemsnit pr. kommune i årene 2007-2009 og 2013-2015.

Kilde: COWIs tilvirkning pba. tal fra Danmarks Statistik, Tabel STRAF22. Note: De valgte år udgør de første og sidste tilgængelige kommunefordelte tal vedr. hele år.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at der er store forskelle mellem kommuner og regioner, og at forskellene hurtigt kan forandre sig over tid. I én periode kan landet som helhed og mange kommuner opleve en stigning, mens nogle få kommuner oplever faldende antal indbrud – og omvendt. Et lokalt fokus er derfor meget vigtigt, når vi taler om indbrudsforebyggelse.

Det er vanskeligt at give et helt aktuelt svar på spørgsmålet: Bliver der begået forholdsvis mange indbrud i Danmark i forhold til lande, vi normalt sammenligner os med?

DKR har i 2010 og i 2012 fået udarbejdet internationale sammenligninger baseret på omfattende og omhyggelige bearbejdninger af de nationale kriminalitetsstatistikker. Her lå Danmark henholdsvis nr. 1 og nr. 2 blandt en række europæiske lande.

Dette billede kan suppleres og bekræftes af en international offerundersøgelse, der blev gennemført tre gange i 00'erne.

Antallet af indbrud i Danmark var i international sammenhæng relativt højt på det tidspunkt, som Figur 4 viser.

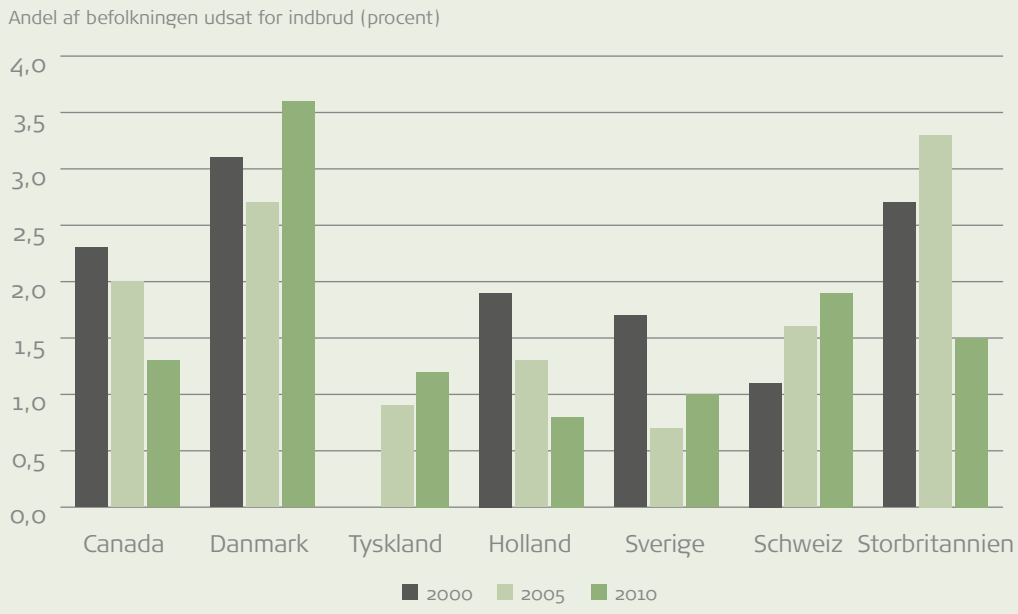

Figur 4 Andel af befolkningen der har været udsat for indbrud i 2000, 2005 og 2010 år.
Kilde: International Crime Victims Survey (ICVS), 2010. Her fra Jan van Dijk (2012): Closing the doors, s. 23.

Figuren bygger på borgernes besvarelse af de samme spørgsmål i de deltagende lande. Undersøgelsen er dermed generelt anerkendt for at udgøre det mest retvisende grundlag for internationale sammenligninger.[13]

Tallene i figuren viser, at indbrudsniveauet og udviklingen i indbrud har været forskellig i de lande, vi normalt sammenligner os med. Indbrudsniveauet ligger højt i Danmark i alle de tre år, undersøgelsen er gennemført. Det er derimod lykkedes at nedbringe indbrudsniveauet i lande som Canada, Storbritannien og Holland. I Storbritannien lå niveauet i 2005 højere end i Danmark, og fra 2005 til 2010 lykkedes det at reducere niveauet betragteligt til langt under det danske niveau. Holland og Storbritannien har indført lovgivning, som har vist sig at være effektiv i forhold til at indbrudssikre boliger. Det vender vi tilbage til senere.

Tallene i figuren er de nyeste internationalt sammenlignelige tal, men de er helt tilbage fra 2010. Meget kan være sket siden da, og man kan spørge, om ikke situationen i Danmark i dag er en anden? Antal anmeldte indbrud er jo faldet fra 45.000 i 2010 til 32.000 i 2016.

Danmark ligger formodentligt fortsat meget højt. Det kan vi se, når vi sammenligner os med fx Sverige. I 2015 blev der anmeldt 596 indbrud pr. 100.000 indbyggere i Danmark. I Sverige blev der samme år kun anmeldt 233 indbrud pr. 100.000 indbyggere.[14] Forskellen til Sverige er indsnævret siden 2010, men danskerne har fortsat næsten seks indbrud, for hver gang svenskerne har to.

Hvad betyder indbrud for tryghеden?

Det høje indbrudstal har sat spor i befolkningens tryghedsfølelse. Selvom der er sket et fald i antal indbrud de senere år, er utrygheden i forhold til indbrud forblevet høj. TrygFondens Tryghedsmåling viser, at den andel af befolkningen, som er 'noget utrygge' og 'meget utrygge' i relation til indbrud, er steget fra 1 ud af 10 i 2004 til næsten 1 ud af 4 i 2015[15] – uagtet at indbrudsomfanget var det samme i de to år – 33.000. (Figur 5).

Når der er en relativ høj risiko for at blive udsat for indbrud, og det samtidig påvirker befolkningens tryghedsfølelse, skulle man måske forvente, at borgerne gør en særlig indsats for at beskytte deres boliger mod indbrud? Sådan er det ikke. Vi sikrer ikke vores boliger mod indbrud særligt godt. Faktisk viser undersøgelser, at vi i Danmark gør mindre[16] for at sikre vores hjem, end man gør i de lande, vi normalt sammenligner os med.[17]

At vores indbrudssikring generelt halter bagefter, kan man også se af interview med ofre, der er blevet udsat for indbrud gentagne gange[18] (se også faktaboks

3 om risikoen for indbrud). Man skulle tro, at borgere, der har oplevet indbrud, sørger for at sikre deres bolig. Men det sker ikke i særligt stort omfang. En undersøgelse fra Forsikring & Pension[19] viser, at kun 1/3 af de borgere, der har oplevet indbrud, efterfølgende installerer mere indbrudssikre låse.

Det rejser derfor to spørgsmål: Hvorfor er indbrudsniveauet relativt højt i Danmark? Og hvorfor gør vi ikke mere for at beskytte vores boliger mod indbrud?

FAKTA 3

ÉN GANG INDBRUD = STØRRE RISIKO FOR NYT INDBRUD

Danske undersøgelser viser, at lidt mere end 1 ud af 100 borgere havde indbrud i 2002. Blandt dem oplevede 8 ud af 100 indbrud **igen** inden for et år. Er man én gang blevet udsat for indbrud, stiger risikoen for at blive det igen: Risikoen for at blive udsat for indbrud anden gang er mere end fem gange så stor som at blive udsat for indbrud første gang. Disse tal understøttes af en nyere undersøgelse af indbrud i en stor dansk kommune fra 2014-2015.

Kilder: Sorensen, 2004 og Sorensen, 2003

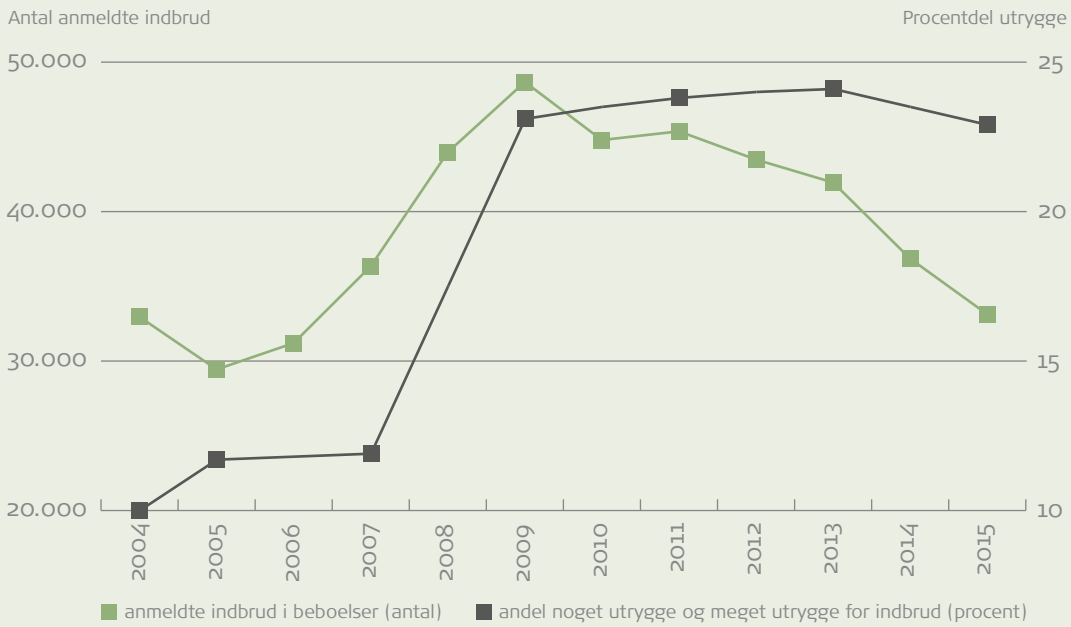

Figur 5 Kurver over henholdsvis anmeldte indbrud og utryghed forbundet med indbrud.
Kilde: Danmarks Statistik (anmeldelse fra Statistikbanken Straf20) og TrygFonden (2016).
Svar på spørgsmål: Angiv, hvor utryg du for tiden er over for disse problemer?

Hvorfor er indbrudsniveauet i Danmark højt, og hvorfor gør vi ikke mere for at beskytte os?

Hvis vi starter med det *første* spørgsmål: Hvorfor er indbrudsniveauet relativt højt i Danmark? Så ved vi det faktisk ikke med sikkerhed. Svaret skal ifølge eksperterne søges i en kombination af flere forskellige årsager. Ingen af de mulige årsager, som vi beskriver nedenfor, kan alene forklare udviklingen eller det relativt høje indbrudsniveau.

De mulige årsager, vi beskriver her, er: Mange enfamiliehuse, en høj befolkningstæthed, og tomme boliger i den mørke årstid.

MANGE ENFAMILIEHUSE

Danmark har en høj andel af enfamiliehuse (parcelhuse, villaer, rækkehuse, stuehuse). Og enfamiliehuse er attraktive for tyve. Det bekræfter tyvene selv: Enfamiliehuse er nemmere at bryde ind i end lejligheder. 16 ud af 20 tyve synes, villaer er nemmest at bryde ind i, kun 1 ud af 20 synes, at lejligheder er nemmest.[20]

Der anmeldes langt flere indbrud i villaer end i lejligheder. (Figur 6).

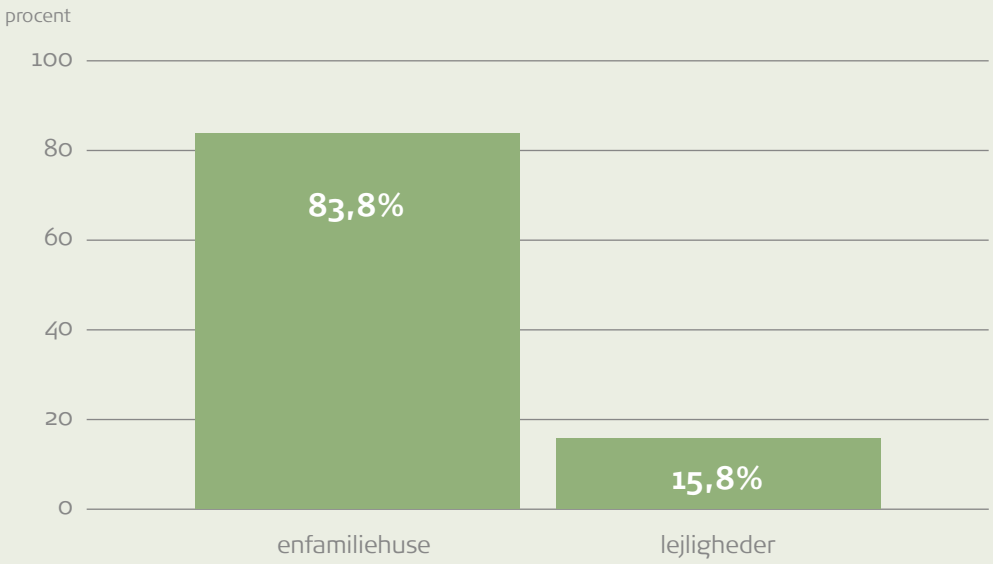

Figur 6 Anmeldte indbrud fordelt efter boligtype, 2015.

Kilde: COWIs beregninger på grundlag af data fra Danmarks Statistiks Kriminalstatistikregister (KRAN). Note: Figuren viser ikke indbrud i værelser, der udgjorde 0,4 % af de anmeldte indbrud i 2015.

Hvis man ser på antallet af indbrud i forhold til antallet af den pågældende boligtype, ser man da også tydeligt, at der er langt større risiko for indbrud i enfamiliehuse sammenlignet med lejligheder. Det ses i Figur 7.

Risikoen for indbrud i enfamiliehuse er mere end tre gange så stor som i lejligheder.[21]

HØJ BEFOLKNINGSTÆTHED

En anden mulig forklaring på at indbrudsniveauet er højt kan være, at vi har en relativ høj befolkningstæthed i Danmark. Det gør det lettere for tyve at afsøge mange boliger samtidig. Man kan sige, at tyven har skiftende arbejdssteder, og at der ikke er langt mellem arbejdsstederne, når boligerne ligger tæt på hinanden.

At denne forklaring kan have noget på sig, kan man se af Figur 3. Figuren viser, at det generelt er de tættest befolkede kommuner (Øst- og Sydøstjylland, Midt- og Vestfyn, Midt- og Nordsjælland og Københavnsområdet), som oplever de fleste indbrud pr. 1.000 husstande. De tyndest befolkede områder i blandt andet Vest- og Nordjylland oplever færrest indbrud pr. 1.000 husstande.

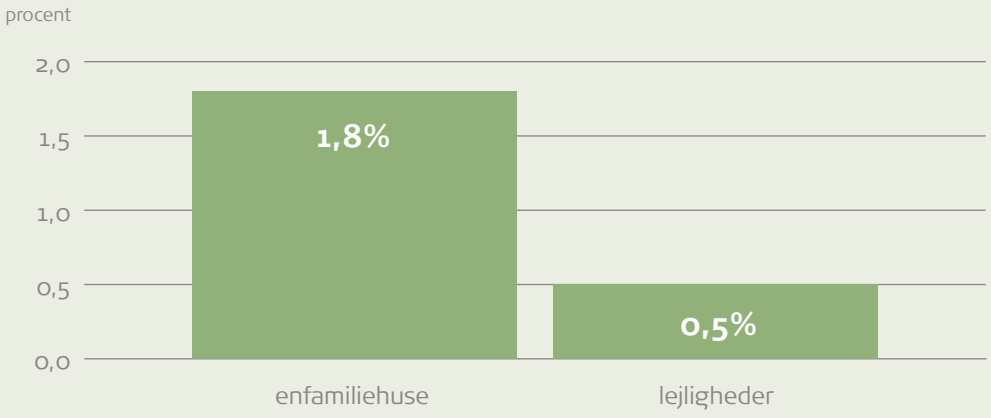

Figur 7 Indbrud pr. bolig i henholdsvis enfamiliehuse og lejligheder, 2015

Kilde: COWIs beregninger på grundlag af data fra Danmarks Statistiks Kriminalstatistikregister (KRAN) og Statistikbanken (Tabel BOL101).

TOMME BOLIGER OG MØRKE ÅRSTIDER

En tredje mulig forklaring på at indbrudsniveauet er højt kan være, at vi har en høj erhvervsfrekvens for kvinder sammenlignet med næsten alle andre lande i verden. Det vil sige, at en meget stor andel af befolkningen er væk fra hjemmet og på arbejdsmarkedet. Rigtig mange boliger står derfor tomme i dagtimerne. Samtidig betyder Danmarks placering relativt højt mod nord, at der er stort overlap mellem mørke timer og arbejdsdagen i vinterhalvåret.

Kombinationen af huse, der er tomme i mange timer og mørke bidrager til 'gode arbejdsforhold' for tyvene. At denne forklaring kan bidrage til at forklare det høje indbrudsniveau, kan man se af blandt andet Figur 8.

I november, som er en 'mørk' måned, anmeldes der langt flere indbrud end i den lyse juni måned.

Der begås også mange indbrud, når der er tradition for, at boligen står tom, fx i forbindelse med ferier og især i forbindelse med ferierne i de mørke måneder, det vil sige efterårs-, jule- og vinterferien. Det kan man se af Figur 9. De mørke uger og især de mørke ferieuger er dem, hvor antallet af anmeldte indbrud pr. uge er størst.

Mørke og tomme boliger giver gode arbejdsbetingelser for tyven. Offerundersøgelsen[22] har blandt andet vist, at indbrud især rammer borgere, der oplyser, at deres bolig ofte står tom. Kigger man på, hvornår indbruddene finder sted i løbet af de syv ugedage, får man yderligere bekræftet, at tomme boliger giver tyven gode arbejdsbetingelser.

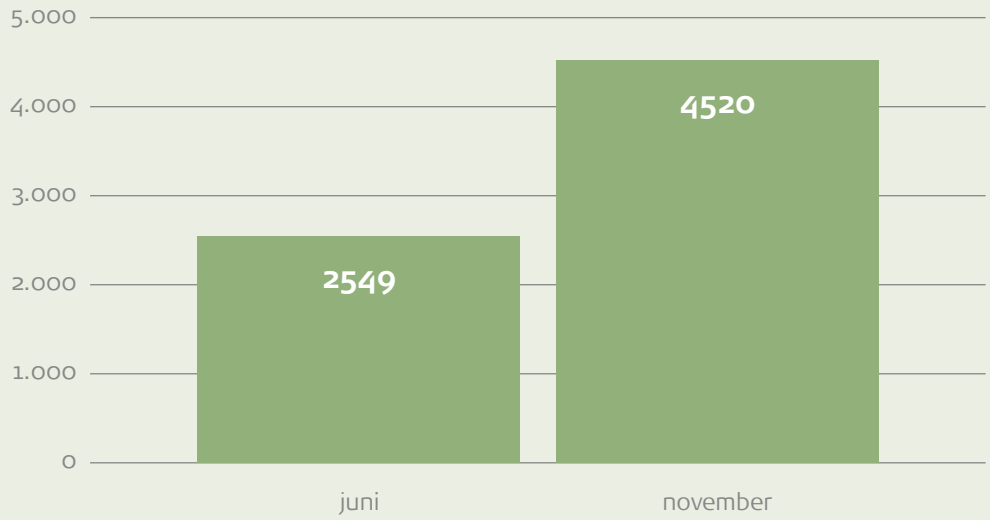

Figur 8 Antallet af anmeldte indbrud i henholdsvis juni og november måned. Gennemsnit 2007-2015.

Kilde: COWIs beregninger på grundlag af data fra Danmarks Statistiks Kriminalstatistikregister (KRAN).

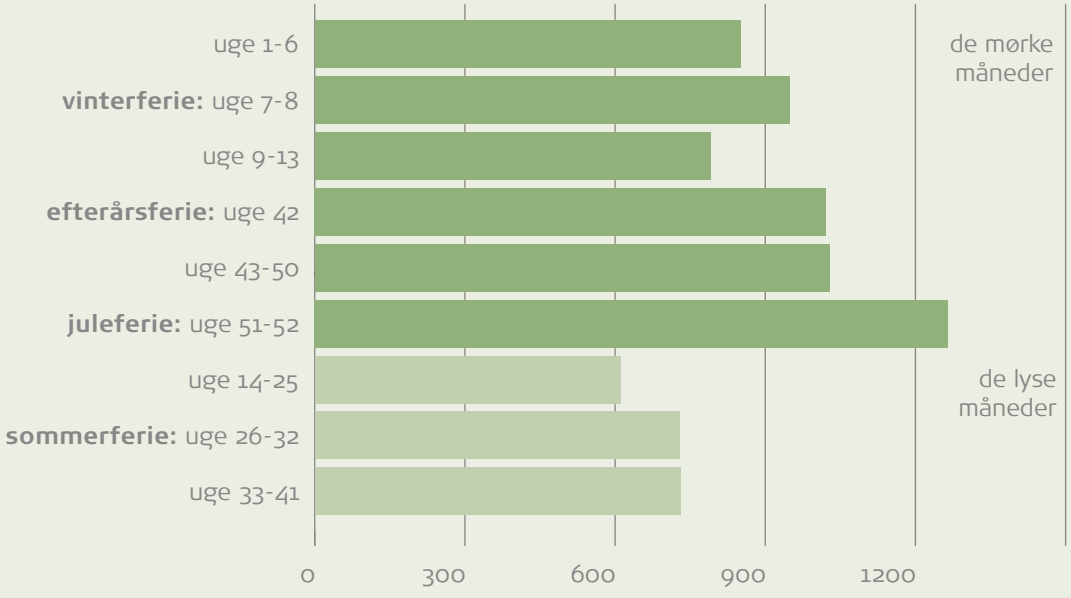

Figur 9 Gennemsnitligt antal anmeldte indbrud pr. uge i perioden 2009–2015 opdelt efter tid på året

Kilde: COWIs beregninger på grundlag af data fra Danmarks Statistiks Kriminalstatistik-register (KRAN).

Som det ses af Figur 10, sker en væsentlig del af indbruddene fredag og lørdag, som typisk er de dage, hvor flest beboere er ude på besøg, til fest, på weekendtur og lignende. Men som det fremgik lige før, sker indbruddene også i hverdagene, hvor mange boliger står tomme i dagtimerne. Søndag, som er en 'hjemmedag', er også en fridag for tyvene.

Kombinationen af de forskellige forklaringer kan tilsammen udgøre en del af svaret på, hvorfor indbrudsniveauet er relativt højt i Danmark i forhold til de lande, vi normalt sammenligner os med. Det skal afslutningsvist bemærkes, at det fortsat er uklart, hvad der præcist er forklaringen på den kraftige stigning fra 2007 til 2010.

Dermed når vi til det *andet* spørgsmål: Hvorfor gør vi ikke mere for at beskytte vores boliger mod indbrud?

En hollandsk undersøgelse viser en tydelig sammenhæng mellem indbrudssikring og antal indbrud. Undersøgelsen sammenligner indbrudsudviklingen i en række europæiske lande fra 2004 til 2010. Antallet af indbrud faldt fra 2004 til 2010 i de lande, hvor indbrudssikringen i boligerne var udbredt.

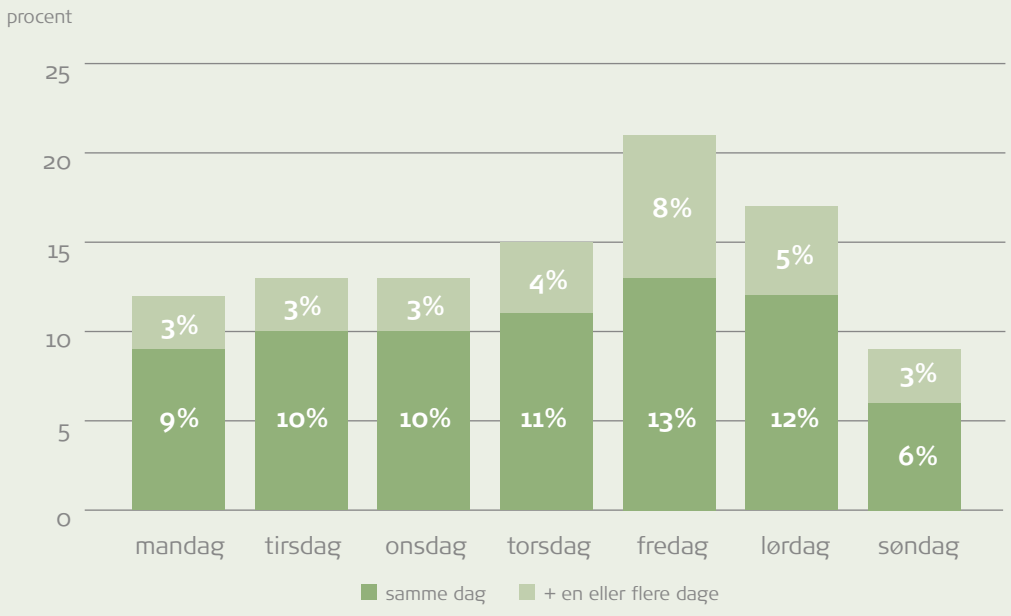

Figur 10 Anmeldte indbrud i årene 2009–2015 fordelt efter gerningstidspunktets startugedag.

Kilde: COWIs beregninger på grundlag af data fra Danmarks Statistiks Kriminalstatistikregister (KRAN). Note: Ikke alle kan anmelde det præcise tidspunkt for indbruddet. Den lyse del af søjlerne viser, at anmelderen angiver den pågældende dag eller dagene efter, som det tidspunkt indbruddet fandt sted.

Danmark fremhæves i undersøgelsen som et af de lande, hvor indbrudsniveauet er højt, samtidig med at man ikke aktivt fra myndighedernes side har gjort tilstrækkeligt for at fremme indbrudssikring.[23]

Danmark er blandt de lande, hvor borgerne gør relativt lidt for at indbrudssikre deres boliger. Det kan der være flere grunde til:

GOD FORSIKRINGSDÆKNING

Vi har en meget høj grad af forsikringsudbredelse og -dækning i forhold til mange af de lande, vi normalt sammenligner os med,[24] hvorfor de negative økonomiske konsekvenser for den enkelte typisk ikke er katastrofale.[25] Vi betaler en selvrisiko, men får dækket det meste af det resterende tab. Det kan være en af årsagerne til, at vi i lavere grad benytter os af tiltag, der kan mindske risikoen for indbrud.

STOR TILLID TIL ANDRE MENNESKER

Vi har et generelt højt tillidsniveau i Danmark. Internationale sammenligninger viser, at vi har exceptionel stor tillid til andre mennesker, igen i forhold til lande vi normalt sammenligner os med. Den store tillid kan man antage virker kriminalitetsforebyggende i sig selv. På den anden side kan det også være én af forklaringerne på, at vi nærer tillid til fremmede, som færdes omkring os, og at vi derfor ikke 'mistænker' nogen.

Vi finder det ikke nødvendigvis naturligt at stoppe en ukendt person, vi møder på den lokale vej for at spørge vedkommende venligt, om der er noget, man kan hjælpe med. Vi går typisk bare ud fra, at personen har et legitimt ærinde.

Kan det betale sig at indbrudssikre?

Der er altså nogle mulige forklaringer på, hvorfor vi ikke gør mere for at beskytte vores boliger mod indbrud. Nogle tænker måske også, at det ikke nytter noget i det store perspektiv, fordi man har på fornemmelsen, at hvis indbrud stoppes ét sted, så flytter indbrudstyvene bare til et andet.

Men forskningen har slået fast, at det er en myte. Din indbrudsforebyggelse gør ikke din nabo til offer i stedet. Tværtimod reducerer din indbrudsforebyggelse i ét hus eller i ét kvarter ikke kun indbrudsforsøg hos dig, det reducerer rent faktisk også antallet af indbrudsforsøg i nabolaget. Der er positive spredningseffekter.

Forskning fra Holland[26] viser, at tyven ikke bliver ved med at gå videre til den næste bolig eller det næste nabolag, hvis han oplever, at en bolig eller en gruppe af beboere i ét nabolag har sikret sig mod indbrud – i stedet stiger chancen for, at han helt opgiver. Undersøgelsen viser, at indbrudstyvene også undgår mindre beskyttede hjem, der ligger i nærheden af bedre beskyttede hjem.[27]

Forskningen viser altså, at indbrudsforebyggelse betaler sig, og at man som borger kan forhindre en tyv i at gennemføre sit forehavende og besværliggøre hans arbejde. Det afholder vedkommende fra at begå indbrud i de hjem, der er beskyttet, og de omkringliggende hjem. Så indbrudsforebyggelse kommer dine naboer til gavn.

Hvor stort er hælermarkedet?

En måde at gøre livet surt for tyvene på er at fjerne eller reducere deres muligheder for at sælge tyvekosterne.

Ifølge Forsikringsoplysningen er de mest populære tyvekoster ting, som indbrudstyvene hurtigt kan få fat i og hurtigt komme af sted med, og som samtidig er nemme at sælge videre til en god pris. Men hvor store beløb taler vi om?

Offerundersøgelsen[28] opgør, at der er stjålet for 1,1 milliard kroner ved indbrud i 2015.

Offerundersøgelsens tal på omkring 1 milliard kroner bekræftes af Forsikring & Pension, jf. Figur 11. Figuren giver et billede af hælermarkedets størrelse, hvad angår ejendele stjålet i forbindelse med indbrud i private hjem. Tallene dækker over erstatninger som følge af indbrud udbetalt til forsikringstagere med en familieforsikring.

Fra 2006 til 2009 steg de udbetalte erstatninger fra omkring 600 millioner kroner til omkring 1 milliard kroner pr. år. Det har med mindre udsving været niveauet frem til 2015, hvor der skete et fald til knap 900 millioner kroner (tallet for hele 2016 er ikke tilgængeligt, men baseret på de tre første kvartaler, ser det ud til at lande på cirka samme niveau).

Man skal være opmærksom på, at der ikke kan sættes lighedstegn mellem erstatningernes størrelse og hælermarkedets størrelse. Erstatningerne indeholder ikke den selvrisiko, som forsikringstageren selv betaler, og hælervarer vil som regel blive solgt for beløb, der er en del mindre end den tilsvarende erstatning. Men tallene indikerer niveauet for hælermarkedet.

Til de tal, der er nævnt ovenfor, kommer andre økonomiske skader, der følger af indbrud. Dels den del af skaden som er omfattet af forsikringstagerens selvrisiko, dels skader hvor der af forskellige grunde ikke udbetales fuld erstatning. Desuden er der tilfælde, hvor husstanden ikke har en familieforsikring, hvor indbruddet ikke anmeldes til politiet, eller hvor der af andre grunde ikke udbetales en erstatning, der svarer til de reelle økonomiske skader.

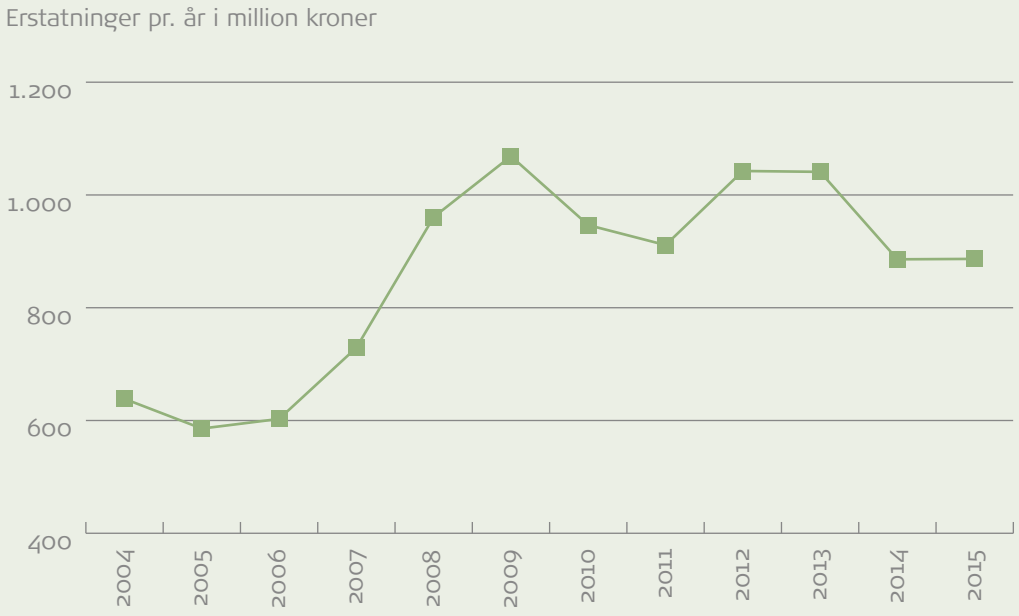

Figur 11 Udviklingen i erstatninger for indbrud i private hjem i perioden 2004-2014. Erstatninger i 1.000.000 kr. (faste priser).

Kilde: Forsikring & Pension.

Hvad kan vi gøre for at forhindre indbrud?

På de følgende sider præsenterer TrygFondens og DKRs vidensopsamling de tiltag og lovende ideer, som den enkelte borger, myndigheder og andre kan iværksætte for at reducere indbrud.

Gennemgangen er opdelt i *fem temaer.* Fire temaer behandler, hvordan vi kan øge opdagelsesrisikoen og besværliggøre tyvens arbejde – alene eller sammen med andre, og ét tema handler om, hvordan vi kan sørge for, at tyve får mindre ud af at begå indbrud.

Temaerne er:

- **VI KAN GØRE MEGET SELV**
- **VI KAN GØRE MERE MED NABOEN**
- **VI KAN TÆNKE I LOKALE LØSNINGER**
- **VI KAN TÆNKE I NATIONALE LØSNINGER**
- **VI KAN UNDERGRAVE TYVENS FORRETNING**

Og jo flere ting vi gør – jo bedre.

Temaerne og de enkelte tiltag er bygget sådan op, at der under hvert tema først præsenteres tiltag, som forskningen har dokumenteret er effektive i forhold til at reducere indbrud. Dernæst præsenteres *lovende ideer*. Det er vigtigt at bemærke, at lovende ideer har til gode at blive undersøgt omhyggeligt for deres effekt[29]: Hvor godt virker de på indbrud? Er effekten pengene værd? Skaber en lovende ide mere utryghed, end den forebygger indbrud?

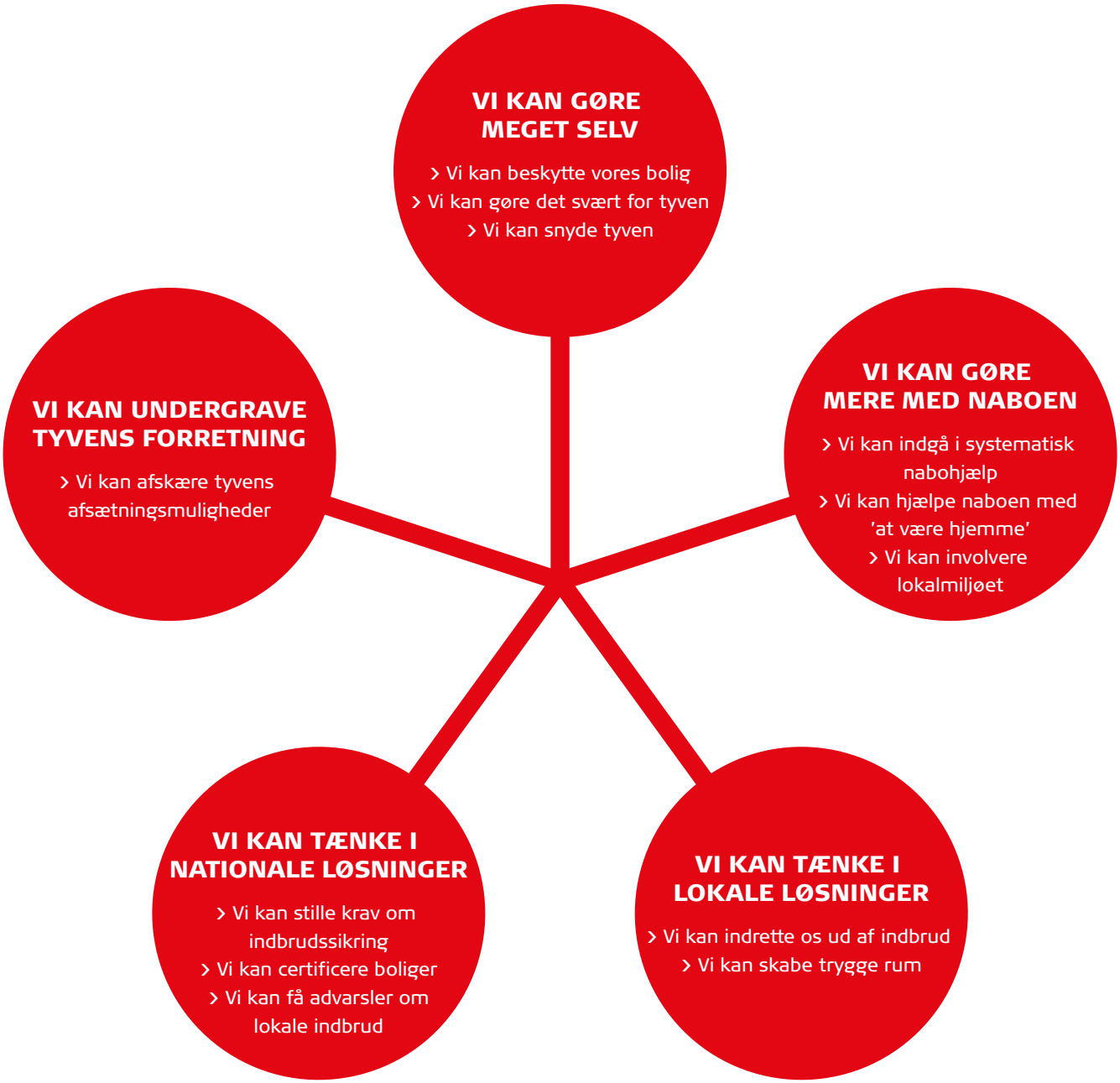
VI KAN GØRE MEGET SELV
› Vi kan beskytte vores bolig
› Vi kan gøre det svært for tyven
› Vi kan snyde tyven
VI KAN UNDERGRAVE TYVENS FORRETNING
› Vi kan afskære tyvens afsætningsmuligheder
VI KAN GØRE MERE MED NABOEN
› Vi kan indgå i systematisk nabohjælp
› Vi kan hjælpe naboen med 'at være hjemme'
› Vi kan involvere lokalmiljøet
VI KAN TÆNKE I NATIONALE LØSNINGER
› Vi kan stille krav om indbrudssikring
› Vi kan certificere boliger
› Vi kan få advarsler om lokale indbrud
VI KAN TÆNKE I LOKALE LØSNINGER
› Vi kan indrette os ud af indbrud
› Vi kan skabe trygge rum

VI KAN GØRE MEGET SELV

Vi kan generelt blive bedre til at sikre os mod indbrud. Og hvis vi starter hjemme hos os selv, så handler det om at kunne finde boligens svage punkter, og så gøre noget ved dem. Ved at bruge den sunde fornuft og beskytte vores bolig, har vi gode chancer for at holde tyven på afstand. Skalsikring er et eksempel på tiltag, den enkelte kan sætte i værk for at sikre sin bolig. Det vil sige, at man forstærker døre, vinduer, låse og mure. Derudover kan man også overveje løsninger som automatisk lys i og omkring boligen, kamera, alarm med mere.

Hvad virker?

I opsamlingens kapitel om *Indbruddenes hvem, hvad, hvor?* har vi set, at borgerne gør mindre for at beskytte deres boliger mod indbrud, sammenlignet med hvad borgerne gør i de lande, vi normalt sammenligner os med. Der er altså et stort potentiale for, at den enkelte kan opgradere indbrudssikringen af sin bolig.

Forskning viser, at der er en række effektive ting, som den enkelte borger kan gøre for at beskytte sin bolig mod indbrud:

> Man kan installere indbrudssikre døre, dørkarme og låse.

> Man kan installere indbrudssikre vinduer.

> Man kan også forstærke de døre, karme og vinduer, som allerede er installeret. Eller man kan udskifte eksisterende døre, låse, karme og vinduer med udgaver, som opfylder tekniske krav og specifikationer til indbrudssikring.

Der findes allerede udførlige vejledninger til, hvordan indbrudssikret design ser ud. Faktaboks 4 viser nogle eksempler.

Disse tiltag kan være med til holde tyven fra døren. Og for at bremse gentagne indbrud giver det særlig god mening, at borgere, der allerede har været udsat for indbrud, sørger for at sikre boligen. Gør man det, falder risikoen for igen at blive udsat for indbrud.

Forskningen har undersøgt effekten af en række yderligere individuelle tiltag. Det drejer sig om udendørs timer- eller sensorstyret lys, indendørs timer- eller sensorstyret lys, sikkerhedskæder og vinduesgitter samt overvågningskameraer.

Disse tiltag har individuelt ingen eller meget lille effekt, men forskningen viser dog også, at hvis man kombinerer to til tre af disse tiltag med den grundlæggende forbedring af døre, låse og vinduer, opnår man i den kombinerede udgave bedre indbrudsforebyggelse.[30] Det virker altså at supplere forbedrede døre, låse og vinduer med nogle af disse tiltag:

> At installere sensor- eller timeraktiveret automatisk lys indendørs.

> At opsætte sensor- eller timeraktiveret lys udendørs ved mørke kælderskakte og lignende, hvor tyven ellers kan skjule sig og få 'arbejdsro'.

FAKTA 4

INDBRUDSSIKRE DØRE OG LÅSE

DØRE

Tyven søger efter det svageste punkt i en bolig, hvor det er lettest at komme ind og derefter ud med tyvekosterne. Skal der en ny dør i boligen, så overvej at installere en indbrudssikret dør, der kan modstå indbrud i minimum 3 minutter. (Værktøjskasse til indbrudsforebyggelse i alment boligbyggeri, 2015)

En god dør er solid og slutter tæt til karmen. Karmen skal være ordentligt fastgjort til murværket. Mindre modstandsdygtige døre – fx finérdøre eller fyldningsdøre – kan forstærkes ved at sætte en stålplade eller en krydsfinerplade fast på dørens indvendige side. (Beskyt dig mod indbrud, 2015)

Alle yderdøre bør have en solid konstruktion med gode og sikre låse. Tænk over, at ud over hoveddøren omfatter 'yderdøre' også kælderdøre, terrassedøre, havedøre, køkkendøre, altandøre og bagtrappedøre. Hvis døren skal være sikker, bør riglens fremspring være min. 20 mm. (Vejledning om indbrudssikring af private hjem, 2012)

LÅSE

To låse er bedre end én og gør arbejdet dobbelt så besværligt for tyven. Gode låse kan ikke dirkes op eller bores ud, og nøglerne er svære at kopiere. Det er svært for tyven at tage store ting som fx fladskærme med ud gennem et vindue, hvis dine yderdøre låses med nøgle både på indersiden og ydersiden. (Beskyt dig mod indbrud, 2015)

Låse, der er ældre end 10 år, eller viser tegn på slid, bør skiftes. Skift helst til en lås med borebeskyttelse i cylinderhus og tromle og med høj dirke- og kopieringssikkerhed. Overvej at supplere med en ekstra lås, hvis døren kun har én. Låsecylinderen bør udskiftes cirka hvert 5. år for at sikre fuld funktionsdygtighed og indbrudssikring. (Vejledning om indbrudssikring af private hjem, 2012)

God nøglesikkerhed opnås ved at anvende registrerede låseenheder I-IV, hvor der stilles minimumskrav til hver komponent. (forsikringogpension.dk)

Indbrudssikringen øges væsentligt ved montering af to låse på døren monteret med cirka 40 cm afstand. (**Vejledning om indbrudssikring af private hjem**, 2012)

LÆS MERE

- "Vejledning om indbrudssikring af private hjem", 2012, Energistyrelsen: dbi-net.dk
- "Beskyt dig mod indbrud", 2015, Det Kriminalpræventive Råd: dkr.dk
- "Værktøjskasse til indbrudsforebyggelse i alment boligbyggeri", 2015, Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet: uim.dk
- Forsikring & Pension: forsikringogpension.dk

> At opsætte sensorstyret lys ved døre og vinduer og installere en sikkerhedskæde på døren.

> At installere sensoraktiverede kameraer indendørs eller ved døre, vinduer, kælderindgange med mere.

Du kan læse mere i publikationen 'Værktøjskasse til indbrudsforebyggelse i alment boligbyggeri' fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet på uim.dk.

Lovende ideer

Endelig er der en række *tekniske* og *taktiske* sikringsmuligheder, som vi ikke med sikkerhed ved, om virker, men som kan være værd at overveje:

TEKNISK SIKRING

> Det kan være en god ide at mærke sine ejendele og *gøre klart opmærksom på det* fx med klistermærke på boligens yderdøre. Mange forsikringsselskaber rådgiver om mærkningstyper. DKR stiller 'Operation Mærkning' udstyr gratis til rådighed, det vil sige udstyr, der kan benyttes til at mærke sine ejendele med usynlig UV-pen eller indgravering. Mærkning kan gøre det lettere for politiet at opklare indbrud. Mærkning kan sammen med andre tiltag også have en forebyggende effekt. Tyve kan nemlig ikke lide mærkning, da det kan nedsætte værdien af tyvekosterne. Det er derfor muligt, at tyvene undgår at bryde ind i hjem, hvor der klart skiltes med, at indbo er mærket. En nyere mærkningsteknologi er mærkning med usynlige mikrodots[31] (populært kaldet 'DNA-mærkning'). Denne type usynlig mærkning kan gøre det lettere for den enkelte at registrere sine ejendele i centrale databaser og dermed også lettere at spore dem, hvis de bliver stjålet. Selvom der endnu ikke findes studier, som dokumenterer effekter af mærkning med mikrodots, kan teknologien potentielt have større virkning på tyvene end gamle ordninger. Vidensopsamlingen indeholder mere om usynlig mærkning i afsnittet om, hvordan vi undergraver tyvens forretning. Her beskrives desuden et nyt dansk forskningsprojekt, der tester effekten af mikrodot-mærkning.

> Det *kan* i nogle tilfælde være en god ide at *installere alarm*. Alarmer er blevet et udbredt fænomen i mange hjem, men alarmernes indbrudsforebyggende effekt mangler endnu at blive afprøvet og dokumenteret. Enkelte studier viser faktisk, at alarmer i sig selv ikke afskrækker tyve fra at begå indbrud.[32] Alarmer er tilsyneladende ikke effektive, medmindre de kombineres med de andre tiltag, som er nævnt ovenfor. Under alle omstændigheder er det vigtigt at skelne mellem forskellige alarmtyper. Der findes grundlæggende disse typer:

- Alarm, der er forbundet til en alarmcentral, og derfor tilkalder vagtpersonale, der kan stoppe en hændelse og genoprette skader.

- Lokal alarm, som støjer indvendigt og/eller udvendigt, men ikke er tilsluttet en alarmcentral.

- Lokal alarm, der udover at støje, også fx via sms tilkalder naboer, som kan skræmme tyven væk og genoprette skader.

- Det kan være en god ide at installere værdibokse/pengeskabe i sit hjem til opbevaring af værdigenstande.

TAKTISK SIKRING

- Det kan være en god ide at *lade radioen være tændt*, når boligen står tom og lade lyset være tændt, når man forlader boligen.

- Det kan være en god ide at *opbevare værdifulde genstande* atypiske steder som fx børnenes værelser, i kælderrum, bryggers eller lignende, da tyven ofte leder efter værdigenstande de oplagte steder, det vil sige i dagligstuen og i soveværelset. Man kan også tænke over, i hvilken grad særligt værdifulde genstande, designermøbler og lignende er synlige fra gaden, og om man eventuelt skal trække udvalgte gardiner for, når man ikke er hjemme.

- Det kan være en god ide at *klippe hækken og begrænse plankeværkets højde*, så der ikke er gode gemmesteder omkring boligen, som kan give tyven 'arbejdsro'. Det er en afvejning, man må foretage mellem privatliv og at give tyven en god ugeneret arbejdsplads.

- Det kan også være en god idé at *låse sine redskaber og værktøj inde* i redskabsskuret, så de ikke kan bruges til et indbrudsforsøg.

- Det kan være en god ide at *efterlade børnenes legetøj*, cykler, skateboard og lignende omkring huset, så det ser ud som om, det lige er blevet brugt, og så det signalerer, at der er 'nogen hjemme'.

VI KAN GØRE MERE MED NABOEN

I det forrige afsnit *Vi kan gøre meget selv* så vi på, hvad vi hver især kan gøre for at forebygge indbrud. Men det behøver ikke at stå alene. En af de mest effektive måder at forebygge indbrud er ved også at arbejde sammen med sine naboer.

I Danmark har vi mange former for nabohjælp, og graden af personlig relation mellem naboer kan variere. Mange naboer kommer sammen privat. Mange andre sætter sjældent benene i hinandens hjem, men har alligevel velfungerende uformelle aftaler om at se efter hinandens bolig, når man er bortrejst. Når man får naboens hus til at se beboet ud ved at tømme postkassen, hænge vasketøj på tørresnoren, rode med legetøj i haven osv., laver man uformel nabohjælp. Se også i faktaboks 5. Uanset hvad, forudsætter nabohjælp på ingen måde, at man har en tæt personlig relation til sin nabo – blot at man har et godt naboskab.

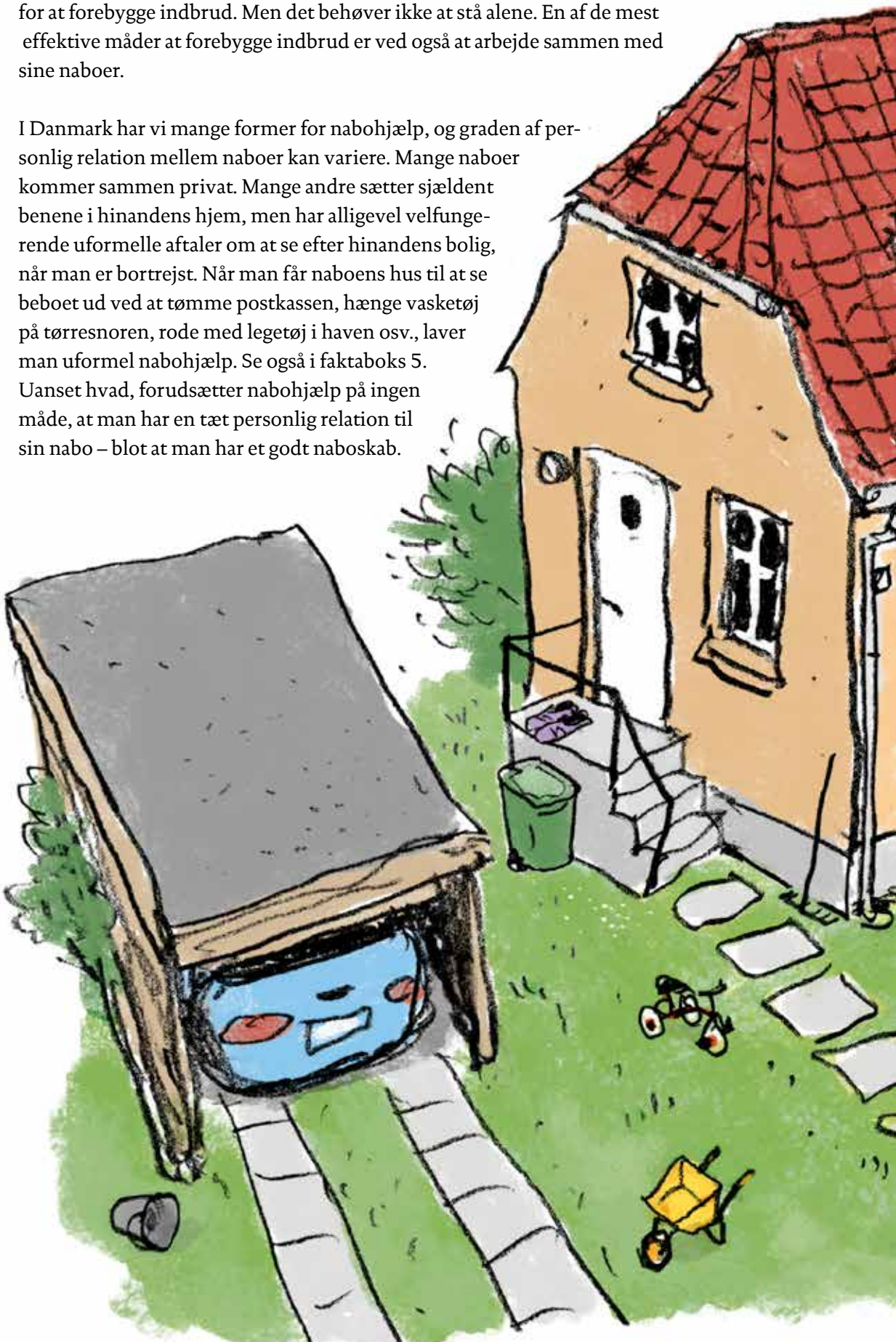

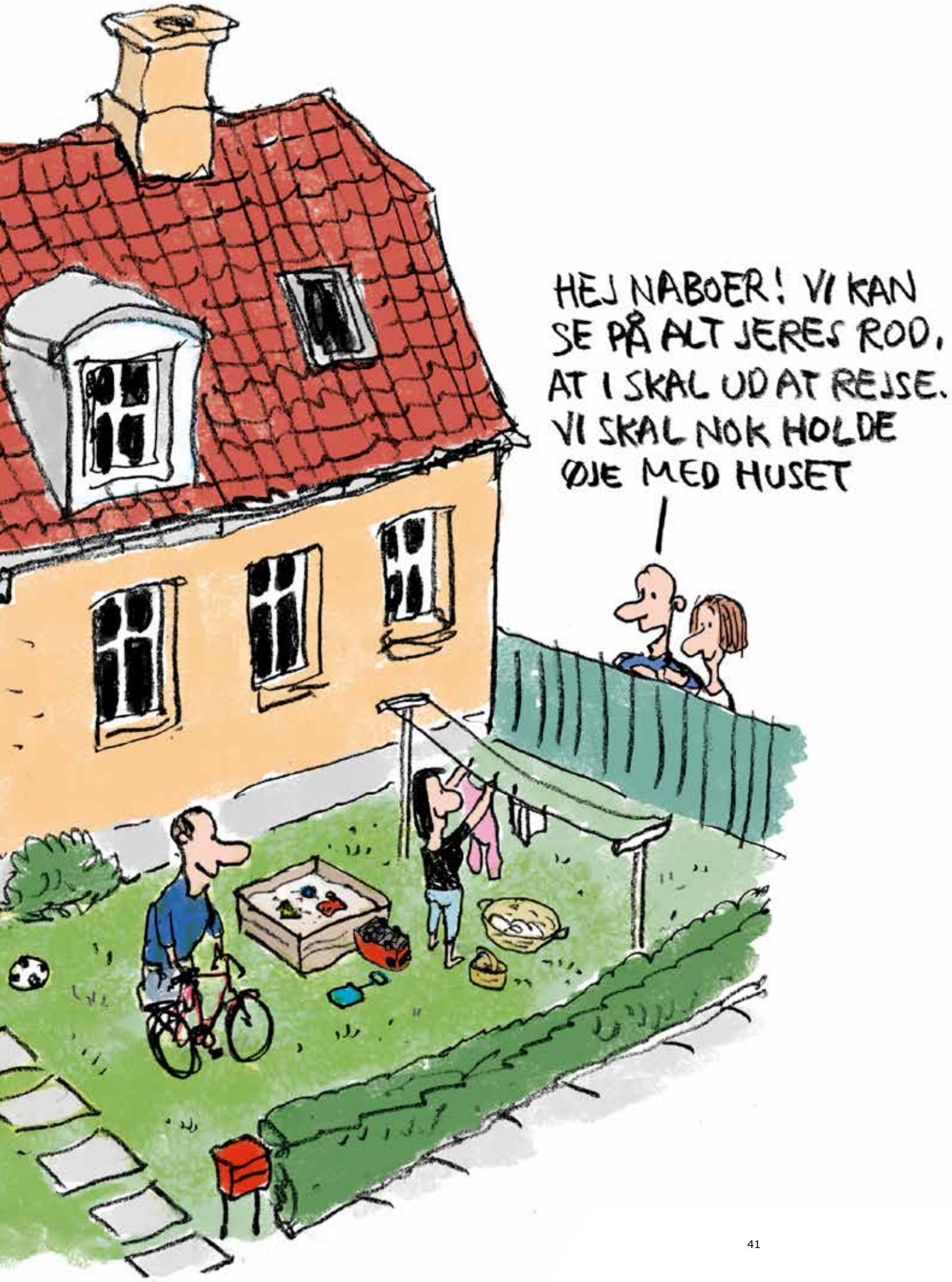
HEJ NABOER! VI KAN SE PÅ ALT JERES ROD, AT I SKAL UD AT REJSE. VI SKAL NOK HOLDE ØJE MED HUSET

Hvad virker?

Nabohjælp er umiddelbart et kendt begreb, når vi taler om naboers samarbejde om at forebygge indbrud. Nabohjælp kan være aftaler, som vi indgår med en eller flere naboer om at 'holde øje' med hinandens boliger. Det kan suppleres af nabohjælp, som er sat mere i system igennem fx nabohjælp.dk eller en grundejer- eller ejerforening.

Denne form for nabohjælp er tæt i familie med det, der i udlandet omtales som 'Neighbourhood Watch'. Kernelementet i denne tilgang til nabohjælp antydes i brugen af ordet 'watch': En gruppe lokale borgere går sammen og aftaler eksplicit: Vi vil aktivt holde øje med vores lokalområde og rapportere mistænkelige aktivitet til politiet.

Den internationale forskning har undersøgt den indbrudsforebyggende effekt af 'Neighbourhood Watch', eller hvad vi efterfølgende vil betegne systematisk nabohjælp. Resultatet er klart: Systematisk nabohjælp fungerer effektivt til at reducere indbrud og indbrudsforsøg. Faktisk forhindrer det 1 ud af 5 indbrud.[33]

Det kan være borgerne i én husstand, der tager initiativet og taler med de umiddelbare naboer. Det kan også være en hel vej, et boligkvarter eller en mindre bydel, der beslutter sig til at indføre systematisk nabohjælp. Den systematiske nabohjælp har i flere af studierne været kombineret med andre former for indbrudsforebyggelse som mærkning af indbo eller en gennemgang af skalsikringen af boligerne.

Systematisk nabohjælp er dermed en af de mest oplagte muligheder for, at den enkelte borger, sammen med naboerne, kan gøre noget for at reducere indbrudsrisikoen i deres boligområde. Systematisk nabohjælp tager udgangspunkt i et ønske om at 'besværliggøre' tyvens arbejde og at øge muligheden for, at en tyv bliver set før, under eller efter et indbrud. De allerfleste tyve vil gøre alt for at undgå at blive spottet.

Systematisk nabohjælp virker formodentlig, fordi denne form for aktive 'øjne på gaden' gør tyven utryg:

> Hvis en indbrudstyv får indtryk af, at borgerne i et boligområde indbyrdes holder øje med, hvem der færdes i kvarteret, afholder det tyven fra at gennemføre sit forehavende.

> Hvis en indbrudstyv får indtryk af, at borgerne i et område spørger høfligt til fremmedes færden, at de orienterer hinanden om fremmedes færden i

kvarteret, og at de måske ovenikøbet rapporterer mistænkelig adfærd til politiet, vil tyven forbinde denne vagtsomhed og sociale kontrol med øget risiko for at blive opdaget og fanget. Systematisk nabohjælp kan være en måde at etablere og understøtte, at det er god naboskik 'at holde øje' og vil dermed bidrage til at reducere indbrud.

> Når borgere er aktive nabohjælpere, der 'holder liv' omkring huset, mens nogle er bortrejst, så slører det, at huset rent faktisk er tomt – se også fakta-boks 5.

FAKTA 5
MED NABOHJÆLP ER DER ALTID NOGEN HJEMME

Når din nabo er bortrejst, skal tyven snydes til at tro, at der er nogen hjemme. Du kan hjælpe din nabo på mange måder fx ved at:

- tømme postkassen/sørge for at der ikke stikker post ud af brevsprækken
- fylde affald i affaldsposen
- slå græsplænen/skovle sne
- parkere bilen og cyklen foran huset eller i carporten
- hænge vasketøj på tørresnoren
- rode med legetøj eller lignende i haven

Naboskabet er noget, danskerne rigtigt gerne vil. Det viser en undersøgelse[34], som DKR og TrygFonden står bag. Den peger på, at borgerne generelt vil tage positivt imod, hvis deres nabo tager initiativ til forskellige tiltag i kvarteret eller i opgangen. DKR har siden 1980'erne arbejdet på at udbrede nabohjælp – siden 2011 med støtte fra TrygFonden. I dag er næsten 200.000 husstande tilmeldt nabohjælp.dk.

Hvis ikke man allerede har systematisk nabohjælp, er spørgsmålet, hvordan den enkelte borger og naboerne kan komme i gang med systematisk nabohjælp?

Fælles for systematisk nabohjælp er, at man har klare aftaler. Det understøttes, hvis man også aftaler en fælles kommunikationskanal. Det kan fx være SMS, e-mail, Facebook eller via nabohjælp.dk. Her er beskrivelser af tre måder, som systematisk nabohjælp kan etableres på. De tre varianter understøtter hinanden:

1) En borger tager initiativ til at etablere systematisk nabohjælp
En borger, eller et par borgere, kan tage initiativ til at etablere et samarbejde om at hjælpe hinanden med 'at holde øje med hinandens hjem'. Det lokale samarbejde kan bestå af de naboer, der bor umiddelbart i nærheden af hinanden. Det kan være naboerne ved siden af og overfor. Eller i en lejlighed kan det være genboen/overboen/underboen – eller opgangen.

2) Grundejer-/ejerforening tager initiativ
En anden form kan for systematisk nabohjælp kan opstå på grundejer/ejerforeningens initiativ. Fx kan formanden tage et mere formelt initiativ til at etablere nabohjælpen. Dermed kommer emnet måske op på en generalforsamling, og arbejdet med at udvikle systematisk nabohjælp sker gradvist inden for rammerne af foreningen. Nabohjælpsindsatsen vil formentlig dække et større fysisk område og inkludere en større gruppe af husstande i foreningen.

På nabohjælp.dk kan man som grundejerforening, vejlaug eller lignende finde og printe materialer, som kan bruges som afsæt til at igangsætte nabohjælp.

3) Tilmelding til nabohjælp.dk
Tilmelding til nabohjælp.dk er en tredje måde at starte eller understøtte et systematisk nabohjælpsnetværk på. Nabohjælp.dk drives i fællesskab af DKR og TrygFonden.

På nabohjælp.dk eller via app'en n*abohjælp* kan man tilmelde sin husstand gratis. Når man har tilmeldt sig, får man et velkomstbrev med klistermærker til postkasse og hoveddøren. Det viser uvedkommende gæster, at her hjælper man hinanden.

Når man er tilmeldt nabohjælp.dk, får man adgang til gode råd og forskellige digitale redskaber, der kan hjælpe med at gøre nabohjælpen vedholdende og systematisk.

Man kan organisere sig i mindre eller større grupper. Man bestemmer selv, hvem man vil invitere ind i sit personlige digitale netværk. Det skal være dem man har tillid til, og det kan både være nærmeste nabo, genboen, bagboen eller længere-nede-af-vejen-boen. Det kan også være venner og bekendte, der bor i nærområdet.

Et redskab på nabohjælp.dk er en digital feriekalender, som kan anvendes til at koordinere ferie-nabohjælp. I feriekalenderen kan man oprette sin ferie, som naboerne så får automatisk besked om. Og mens man er på ferie, får man besked, når ens naboer har tjekket huset eller lejligheden. Når naboerne selv er på ferie, får man på samme måde automatisk besked om, hvad man kan nabohjælpe med.

Igennem nabohjælp.dk kan man også få gode råd om at foretage en 'tryghedsvandring' i sit kvarter. Dermed oplever man kvarteret med tyvens øjne: gemmesteder, mørke områder, hvor man kan skjule sig, høje hække og plankeværker en indbrudstyv kan gemme sig bag, osv.

På nabohjælp.dk får man desuden adgang til et advarselssystem, der giver mulighed for at sende og modtage advarsler i nærområdet, hvis man fx oplever et indbrud eller uvedkommende gæster i kvarteret, så kan man i fællesskab være opmærksomme og gøre det risikofyldt for en indbrudstyv. Når en borger har tilmeldt sig nabohjælp.dk, betyder det, at man er villig til at holde aktivt øje med naboernes bolig, når de er væk fra den i længere tid.

FAKTA 6

BRUGERE AF NABOHJÆLP.DK ER BEDRE TIL AT FOREBYGGE INDBRUD

Resultaterne af nabohjælp.dk er gode.[35] De borgere, der er tilmeldt nabohjælp.dk, er bedre til at tage forholdsregler for at undgå indbrud:

- Flere af dem, der er tilmeldt nabohjælp.dk, aftaler systematisk med naboerne om nabohjælp af hjemmet. Det sker sjældnere for dem, som ikke er tilmeldt nabohjælp.dk.
- De borgere, der er tilmeldt nabohjælp.dk, laver i højere grad aftaler med deres naboer, når de er bortrejst. Lidt over 1/3 af de tilmeldte indgår aftaler med naboerne, når de er væk 1-2 dage, mod kun 1/4 blandt dem, der ikke er tilmeldt.
- Blandt dem, der er tilmeldt nabohjælp.dk, er andelen, der kender de gode råd, højere end blandt de borgere, der ikke er tilmeldt. Der er tale om gode råd om blandt andet at få naboens hjem til at virke beboet, når de er bortrejst og hilse på dem, man møder og føre korte samtaler om løst og fast.
- Borgere, der er tilmeldt nabohjælp.dk, er generelt bedre til at agere hensigtsmæssigt i forhold til at opdage tyven og dermed forebygge indbrud. Det gælder også, at lidt under 2/3 af de tilmeldte til nabohjælp.dk deler observationer om mistænkelig adfærd med naboerne, mens det drejer sig om halvdelen af borgere, der ikke er tilmeldt nabohjælp.dk.

TrygFondens og DKRs erfaringer med nabohjælp.dk viser, at det er de faktiske aktiviteter, der tæller – klistermærker og skilte, der er rent symbolske uden handling bag, virker ikke. Det er vigtigt, at borgerne *rent faktisk* gør de rigtige ting, som er, at man 'holder øje', er opmærksom, henvender sig til fremmede med høflige forespørgsler, om man kan hjælpe med noget, osv.

FAKTA 7

HJÆLPER SYSTEMATISK NABOHJÆLP?

> Det, der afskrækker mig, er, om jeg risikerer at blive set. Hvis jeg får fornemmelsen af at blive overvåget, at borgerne i et område 'holder øje', så undlader jeg at forsøge.

Martin, tidligere indbrudstyv,
TrygFondens borgermøde i Kolding, 8. november 2016.

Systematisk nabohjælp i alle dens former fører til, at borgerne naturligt 'holder øje med' naboens bolig i det daglige. Både i ferietiden og til hverdag. Tyvene kan fornemme, hvis der er systematisk nabohjælp i et boligområde. Den øgede aktivitet forbinder de med en større risiko for at blive set og opdaget – og netop det afholder dem fra at forsøge at bryde ind.

Lovende ideer

Der er også ideer til, hvordan vi sammen med naboen kan forbedre indbrudsforebyggelsen.

INTENSIVT SAMARBEJDE EFTER INDBRUD

Den internationale forskning viser lovende indbrudsforebyggende resultater af en særlig slags systematisk nabohjælp, nemlig intensivt nabosamarbejde i tiden umiddelbart efter, at en eller flere naboer har været udsat for indbrud. Det er uanset, om der har været samarbejde om systematisk nabohjælp i forvejen eller ej.

Fx indikerer forskning[36] gennemført for det svenske kriminalitetsforebyggende råd (BRÅ), at det er muligt at forebygge gentagne indbrud. Sætter man ind med aktiviteter og tiltag, der forbygger indbrud blandt ofre, der har haft indbrud før, kan man forhindre knap 1 ud af 5 gentagne indbrud.

Det er derfor en lovende idé at 'indkapsle' en gruppe af de fire til seks boliger, der ligger i umiddelbar nærhed af den bolig, som netop har været udsat for indbrud.[37] Og med 'indkapsling' menes, at den indbrudsramte omgående varskor de umiddelbare naboer. Det vil kunne betale sig for dem at holde ekstraordinært øje i de følgende dage og uger. Man kan yderligere aftale fælles skalsikringstiltag.

De indkapslingsinitiativer, som forskningen har undersøgt, har ofte været igangsat af politi eller andre myndigheder, men der er intet til hinder for, at naboer selv tager initiativ til indkapsling efter et indbrud eller indbrudsforsøg.

Indkapsling virker formentlig, fordi det forstyrrer tyven:

> Tyve går systematisk frem. Har de først begået et indbrud i et boligområde, kender tyven områdets 'sikkerhedsstatus', 'rytme', gemmesteder og forskellige boliger. Det er kendt territorium, let at arbejde i og let at vende tilbage til. Indkapsler man boligerne i umiddelbar nærhed af det indbrudsramte hus, så kan man komme tyven i forkøbet og bryde hans rytme.

> Tyven kender den bolig, som vedkommende har begået indbrud i. Og tyven ved, at der enten er mere at komme efter, og/eller at det, vedkommende stjal første gang, er blevet erstattet af en ny og måske ovenikøbet bedre version, når forsikringspengene er udbetalt. Ved at indkapsle boligen gør man det vanskeligt for tyven at vende tilbage.

MOBILISERING OG INVOLVERING AF LOKALE NØGLEPERSONER

Det er vigtigt at identificere lokale ildsjæle og særligt motiverede personer, hvis systematisk nabohjælp skal blive en succes i praksis.

En særlig gruppe af borgere, som kan have en nøglerolle, er grundejerforeningsformænd, formænd for boligforeninger og andre relevante personer i de formelle lokale organisationer. Det er mennesker, som oftest engagerer sig i lokalmiljøet og tager initiativ til at forbedre forholdene for områdets beboere. De kan derfor også være centrale i forhold til at starte og drive nabohjælpsinitiativer.

Den enkelte borger kan henvende sig direkte til sin grundejer- eller ejerforeningsformand med ideer til nabohjælpsinitiativer.

DE LOKALE ILDSJÆLE

Der er mange lokale uformelle netværk og foreninger i boligområderne, som kan spille en rolle i forhold til at styrke nærmiljøets sammenhold og forebygge indbrud. Borgere kan hjælpe hinanden ved holde øje med kvarteret og hinandens boliger i det daglige. Her er en række måder:

- Naboer, der i forvejen har en aftale om at løbe, cykle eller motionere sammen, lægger den faste rute igennem kvarteret.
- Borgere på barselsorlov i mødre/fædregrupper der går ture sammen i nabolaget og skaber liv i kvarteret.
- Den lokale ældreklub der går tur i nærområdet.
- Den enkelte borger eller en gruppe af borgere som lufter hund i kvarteret.
- Daginstitutionerne der er på ture i området i dagtimerne.
- Naboerne med grønne fingre og interesse i havearbejde har fælles arrangementer og hjælper med havearbejde i hinandens forhaver eller på fællesarealerne.
- Initiativer der betyder, at fællesarealerne bruges mere. Der kan fx opsættes flere borde og bænke og afholdes grillaftener, loppemarkeder og lignende.
- Der oprettes Facebook-grupper for beboerne i kvarteret, i ejer- eller grundejerforeningen. De kan blandt andet anvendes til at informere hinanden om eventuelle uvedkommende personer spottet på gaden.
- Den lokale avis eller lokalradioen anvendes til at mobilisere og informere kvarteret, bydelen, byen og kommunen om indbrudsforebyggende aktiviteter.

SAMMEN SKABER VI TRYGHED
FÆRRE INDBRUD

VI KAN TÆNKE I LOKALE LØSNINGER

Forebyggelse af indbrud i et boligområde bliver mest effektiv, når den er et fælles anliggende også for det bredere lokalsamfund. Ifølge forskningen kan vi faktisk 'indrette' os ud af indbrud.

Det viser sig nemlig, at den måde, vi indretter boligområder på, har stor betydning både for borgernes tryghed og for risikoen for at blive udsat for indbrud. Grundlæggende handler det om at skabe byrum, der gør det svært for en tyv at bevæge sig rundt både på grund af forhindringer, og fordi indretningen i sig selv skaber mere liv og flere 'øjne på gaden'.

Der kan være tale om at ændre stisystemer, adgangsveje, belysning, legepladser og beplantning i et boligområde. Tiltag der gør det mere trygt at færdes som almindelig borger, tiltag der trækker borgerne mere ud i de fælles arealer, og tiltag som gør det vanskeligere for tyven at gennemføre sit forehavende. Der er rigtigt meget, man som lokal borger kan tage initiativ til, men husk, at visse mere omfattende initiativer, som vedrører indretningen af offentlige veje og pladser, kræver godkendelse af de lokale myndigheder.[38] Den fysiske indretning kan dreje sig om både planlægning af *nye boligområder* og renovering af *eksisterende* boligområder.

Hvad virker?

Hvis vi indretter byrum og boligområder på en måde, som vanskeliggør tyvens arbejde, er der gode chancer for at reducere risikoen for indbrud. Man kan blandt andet:

- sikre god gadebelysning,[39] så tyven ikke kan arbejde i ly af mørket
- tilrettelægge vej- og stiforløb, så det er let at se folk, som færdes der[40]
- skabe udsyn og overblik over fællesområder, stier, fortove og veje. Her gælder det, at man skal holde træer og buske samt hegn og stakitter i begrænset højde, så der er frit udsyn
- sørge for at fjerne affald, graffiti og lignende fra offentlige områder og fællesarealer. Et rent og ryddeligt område signalerer, at her bliver der taget 'hånd-om-tingene', og beboerne er engageret i deres kvarter og holder øje med hinandens boliger og fællesarealerne
- opsætte pæle eller tilsvarende, som kan gøre det vanskeligt for en tyv hurtigt og nemt at slippe væk på fx knallert ad bagveje, cykelstier, fortove og lignende.

Alle disse tiltag handler om at skabe og udvide de *trygge udendørs rum*[41]. Et *trygt rum* skal forstås, som de dele af et boligområde, hvor de lokale beboere føler sig hjemme og føler, at de bestemmer. Det kan være en plads eller en legeplads i boligområdet, en opgang, dele af fortovene eller et andet fællesareal. To dimensioner definerer tilsammen et trygt rum: En psykologisk/mental dimension og en fysisk.

PSYKOLOGISK TRYGT RUM

Psykologisk/mentalt kan vi som beboere i en lejlighed anse opgangen eller legepladsen ude foran for at være en forlængelse af hjemmet. Der er installeret dørtelefon, og så snart vi er i opgangen, er vi i et trygt rum, der svarer til at være i egen lejlighed.

Er der tale om en dørtelefon med kamera, er der samtidigt mulighed for at se, hvem der ønsker at komme ind i opgangen. Dørtelefonen er en form for sikring af, at der kun lukkes folk ind med et lovligt ærinde. Som beboere kan vi derfor lettere henvende os til andre, vi møder i opgangen.

I et villakvarter kan der være tale om, at man anser dele af et stisystem, et område eller en afgrænset plads som en del af ens halvprivate rum.[42] Det er 'naturligt', at kun de lokale beboere anvender rummet. Møder man uvedkommende i det halvprivate eller halvoffentlige rum, føler beboerne psykologisk/mentalt, at det er OK at henvende sig til de uvedkommende.

FYSISK TRYGT RUM

Fysisk kan der være tale om fx at lukke veje for gennemgående biltrafik, opsætte mindre forhindringer eller omlægge stisystemer og lignende. Dette gør det nemt at se, hvem der færdes i området.[43]

Det betyder noget for risikoen for indbrud, hvis vi tager højde for den fysiske indretning af et boligområde. En dansk undersøgelse om forebyggelse af kriminalitet i områder med lejlighedsbyggeri har fx vist, at antallet af indbrud var 1/4 mindre i de boligområder, som var indrettet med indbrudsforebyggelse for øje, sammenlignet med de boligområder hvor dette ikke var tilfældet.[44]

Også andre danske undersøgelser[45] viser, at gode og attraktive omgivelser giver beboerne større ejerskabsfølelse for et boligområde. Et forsøg, hvor Aarhus, Esbjerg, Ballerup, Kalundborg og Guldborgsund kommuner deltog, har vist gode resultater.[46] Hvis boligområdet er rart at være i:

> er folk mere opmærksomme på hinanden og hinandens boliger

> er beboerne mere interesserede i at anvende fællesarealerne

> er beboerne interesserede i at deltage i områdets vedligehold og udvikling.

I faktaboks 8 på næste side viser vi en række andre gode råd om byplanlægning.

FAKTA 8

BYPLANLÆGNING DER SKABER TRYGHED

TrygFonden og DKR har udgivet **Byplanlægning der skaber tryghed** (2014) med gode principper for kriminalitetsforebyggelse:

- **Øjne på gaden** og **Overblik og synlighed.** Et boligområde bliver mere trygt at færdes i, hvis der er gode oversigtsforhold ved fællesarealer, ved parkeringspladser, langs stier og andre færdselsårer. Rækværk, træer, hække og buske kan begrænses for at opnå bedre overblik og synlighed.

- **Sikker transport og bevægelse.** Hvis det er svært at komme til eller fra et sted uset, begrænser det muligheden for at begå indbrud. Et stisystem og veje, hvor der er så få flugtveje som muligt, gør det vanskeligt for en tyv at slippe væk med sine tyvekoster. Det vil derfor kunne betale sig at opsætte bomme eller lignende på udvalgte steder.

- **Tryghedsskabende belysning.** God belysning er lys, som ikke blænder, og som er 'varmt', dvs. giver god farvegengivelse og gør det muligt at skelne ansigtstræk på en person på afstand. For stærkt lys skaber store kontraster til de områder, hvor der ikke er lys, og som derfor fremstår mørke og uigennemsigtige.

- **Psykologisk ejerskab og ansvarlighed.** Et boligområde kan indrettes med en klar markering af private, halvprivate, halvoffentlige og offentlige rum. Her er nogle eksempler: En forhave er altid privat, uanset om den er foran en villa eller stuen i en etageejendom. Et fællesområde med bænke, afgrænset med en lav hæk foran en etageejendom er halvprivat. Derimod er et åbent grønt område med bænke og legeplads inde i en etagebebyggelse, eller placeret mellem villaer, halvoffentligt, da alle i princippet har adgang. Men beboerne omkring det grønne område kan regulere andres adgang med egen tilstedeværelse. Offentlige rum er typisk gader, veje og byrum, hvor alle har adgang. Hvis ejerskabsfølelsen styrkes, kan beboerne opleve et større tilhørsforhold, og det kan igen styrke trygheden. Personer, der kommer udefra, får hurtigt en klar fornemmelse af, om beboerne i boligområdet tager det psykologiske ejerskab og ansvar alvorligt. Og det er med til at holde tyvene væk.

- **Renholdelse og vedligehold.** God vedligeholdelse og renholdelse, fx fejning af fortove, i et boligområde signalerer, at her bliver der passet på og holdt øje. Skrald, graffiti, eller tegn på hærværk sender signal om det modsatte.

Når eksisterende boligområder skal renoveres, er man naturligvis afhængig af det oprindelige design og rammerne. Men der er fortsat en række initiativer, man kan sætte i gang:

BELYSNING

God belysning i boligområder øger chancen for, at indbrudstyven bliver set. Og desuden fører mere og bedre lys til, at det føles mere trygt at færdes i området, hvilket frister flere mennesker ud på gade og vej.

Den enkelte borger kan opsætte sensor- eller timerstyret lys omkring sin egen bolig. Men gadebelysning og oplysning af pladser, stier, parkeringspladser m.m. vil være noget, som borgere ikke altid selv kan iværksætte. Det kræver nogle gange samarbejde med kommunens tekniske forvaltning.

Læs eventuelt mere i publikationen 'Værktøjskasse til indbrudsforebyggelse i alment boligbyggeri'.[47]

GODE OVERSIGTSFORHOLD

I boligområder med gode oversigtsforhold føler tyven sig udsat. God oversigt opnås ved at beskære buske, træer og hække ved stisystemer, pladser og langs fortove. I visse tilfælde er dette noget, som kommunen skal godkende og gennemføre, men gerne på borgernes opfordring. I andre tilfælde kan den enkelte borger gøre opmærksom på behovet i grundejer- eller boligforeningen. Generelt er det vigtigt at sørge for godt ind- og udsyn ud mod offentlig vej, så tyvenes flugtveje og skjulesteder forringes.

VEJ- OG STIFORLØB I VILLA- OG PARCELHUSOMRÅDER

Studier viser gode resultater af det, der på engelsk hedder *alley gating*. Der er tale om tiltag i parcel- eller rækkehuslignende boligområder, som gør det vanskeligere at komme til og fra baghaver, og som dermed vanskeliggør tyvens adgang til og flugt fra et boligområde.

Blinde veje er generelt mere risikable for indbrudstyve. Skal der laves en blind vej i et eksisterende boligområde, kræver det naturligvis myndighedernes godkendelse og samarbejde. Mindre kan også gøre det.

Det kan være forsøget værd at starte dialogen med kommunen om de følgende type tiltag: Sætte pæle eller bilspærrer op, som forhindrer, at biler passerer for enden af en vej eller bruger en sti eller et fortov til uberettiget kørsel. Eller det kan være større eller mindre omlægninger af stisystemer, kombineret med bedre belysning, mv.

VEJ- OG STIFORLØB I ETAGEBOLIGOMRÅDER

Særligt i de typiske etageboligområder opført i 1970'erne kan man med fordel arbejde med at ændre vej- og stistrukturen. Der findes flere eksempler på denne type boligområder, der er opført med kun en eller få veje ind og ud af området. De klassiske eksempler er Vollsmose i Odense, Tingbjerg i København og Gjellerup-Toveshøj i Aarhus. Adgangsveje, interne veje og stisystemer i disse områder var oprindeligt planlagt på en måde, der har medvirket til utryghed. Det har været en medvirkende årsag til, at der ikke har været tilstrækkeligt aktivitet, øjne på gaden og dermed naturlig overvågning. Ved relativt simple ændringer af vej- og stiforløb kan man også ændre den naturlige overvågning og dermed øge tryghedsfølelsen.

Lokalplanlægning, der prioriterer at skabe trygge, indbydende og åbne omgivelser, kan være med til at sætte gang i en større og positiv kædereaktion:

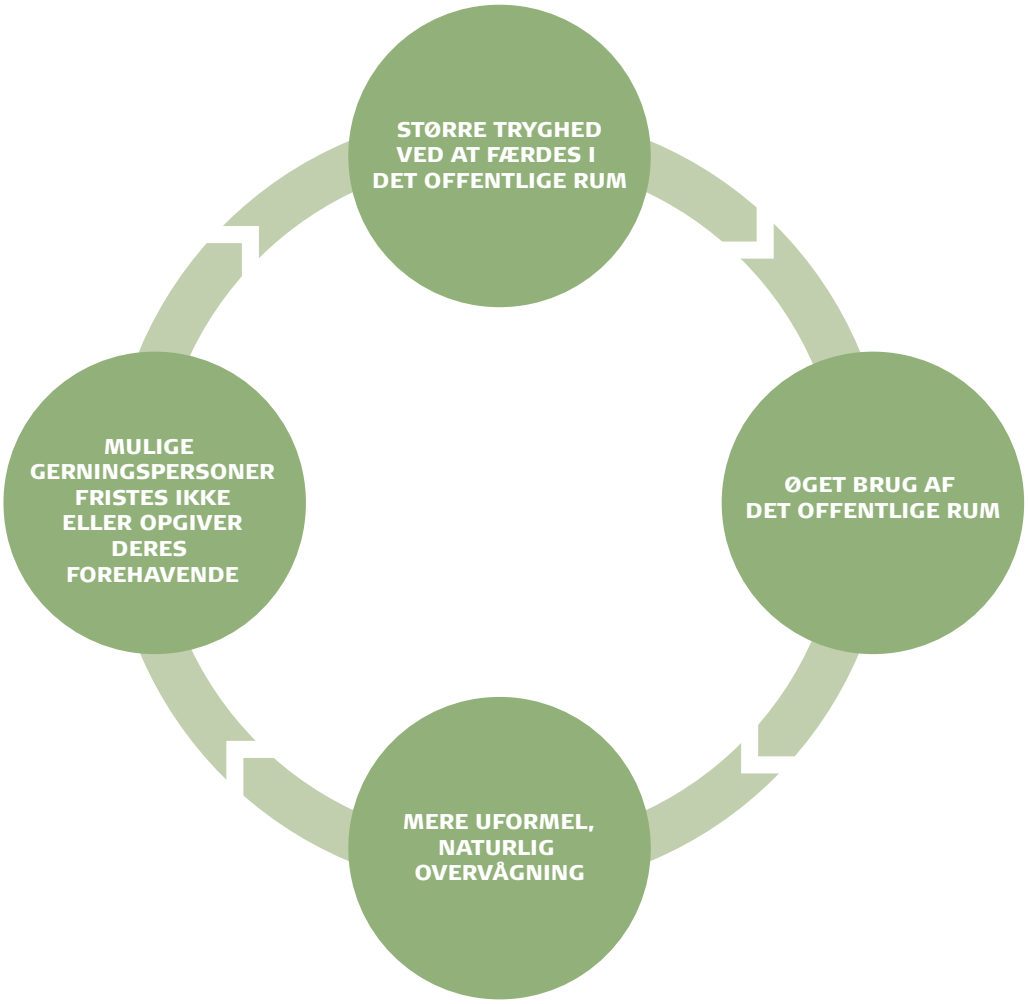

Hvis vi som borgere er mere opmærksomme på andre, anvender fællesarealerne mere og deltager i fælles vedligehold, gør vi det vanskeligere at være tyv. Forskønnelse af bygninger og forbedring af fællesarealer, fx legepladser, gør byrummene mere indbydende at færdes i og derved mere befolkede. Mere befolkede byrum kan være mere trygge byrum.

Lovende ideer

Overvågningskameraer i boligområder er et tiltag,[48] der nævnes tit i en indbrudsforebyggende sammenhæng. Overvågningskameraer kan i nogle tilfælde være en del af en større pakke af indbrudsforebyggende tiltag og især i meget kriminalitetstruede områder, hvor ikke alene indbrud, men også røveri og overfald finder sted. Men tv-overvågning virker næppe i sig selv. Faktisk har forskningen til dato forgæves forsøgt at dokumentere positive indbrudsreducerende effekter af overvågningskameraer i boligområder.

Siden juli 2010 har det været muligt for bolig-, grundejer- og ejerforeninger og vejlaug at tv-overvåge offentlige veje og pladser.[49] Det kræver politiets tilladelse at sætte et overvågningskamera op, og politiet vil kun give tilladelse, hvis det sker af væsentlige hensyn til bekæmpe kriminalitet.[50] Samtidig kan en kommune beslutte at tv-overvåge offentlige gader, pladser og veje, som benyttes til almindelig færdsel, hvis de ligger i nær tilknytning til et særligt kriminalitetsbelastet boligområde, hvor der i forvejen tv-overvåges.

VI KAN TÆNKE I NATIONALE LØSNINGER

Der er meget, vi kan gøre selv, sammen med vores naboer og lokalt, men hvis indbrudsforebyggelse i Danmark skal være så effektiv som muligt, så er det vigtigt, at vi går sammen om at supplere med nationale tiltag. Erfaringer fra andre lande – ikke mindst Holland og England – har vist, at skærpelse af den lovgivning, der regulerer byggeri, og nationale certificeringsordninger kan hjælpe med at nedbringe antal indbrud – hurtigt og effektivt. Det var blandt andet disse erfaringer, som Justitsministeriet trak på, da der blev lanceret en indbrudspakke i 2010 med en række anbefalinger i forhold til det danske byggereglement.

JUSTITSMINISTERIET
DET VAR DRÅBEN!!
NU MÅ DER GØRES
NOGET PÅ
NATIONALT PLAN!

Hvad virker?

I blandt andet Holland og England har der i de senere år været fokus på, at nybyggeri af boliger skal opfylde lovgivningsmæssige krav, som gør nybyggede boliger sværere at bryde ind i. Forskning viser, at denne form for lovgivning har nedbragt indbrudsniveauet, og borgerne føler sig tryggere i de områder, som opfylder de lovgivningsmæssige krav. Begge lande har på samme tid introduceret landsdækkende certificeringsordninger, som også dækker det eksisterende boligbyggeri. Begge dele virker.

LOVKRAV TIL NYBYGGERI

Lovkrav om indbrudssikring i bygningsreglementet er et nationalt tiltag, som har vist sig at have positiv effekt på at reducere indbrud i England og Holland. Siden 1999 har det fx været lovpligtigt i Holland, at alle nye huse bliver udstyret med vinduer, låse og døre, som er designet til at kunne modstå indbrud. I faktaboks 9 viser vi indholdet i de lovgivningsmæssige krav i Holland.

FAKTA 9

LOVGIVNINGSMÆSSIGE KRAV TIL NYBYGGERI I HOLLAND

I Holland har der siden 1999 været et lovkrav, at blandt andet døre og vinduer i nybyggeri skal kunne modstå indbrudsforsøg i mindst tre minutter.

Det hollandske bygningsreglementet fra 2012 tilføjer, at også døre til tilstødende lokaler, der hører til boligen, inklusive opbevaringsrum og garager, er omfattet.

Døre, vinduer, karme og lignende konstruktionselementer, som kan nås af indbrudstyve, skal være indbrudssikrede efter de hollandske NEN-standarder, niveau 2 (minimum tre minutters modstandskraft mod indbrudsforsøg).
Låse og hængsler skal være af høj kvalitet med hensyn til indbrudssikring.

Tilsvarende har der i de engelske byggeregulativer siden 2006 været indført lovkrav om indbrudssikring af nybyggeri.

Som vi tidligere har været inde på, er der en positiv smitteeffekt fra boliger, som er indbrudssikrede, til nærtliggende hjem, der ikke er indbrudssikrede. Konkret kan man iagttage, at skærpede lovkrav reducerer kriminaliteten generelt i et lokalområde og ikke kun i relation til de boliger, der bliver bedre sikret mod indbrud.

Set i det lys, kan der være en ide i, at vi herhjemme også overvejer at indføre lovgivningsmæssige krav til indbrudssikkert nybyggeri.

CERTIFICERING AF EKSISTERENDE BOLIGER

En ting kan være at indføre lovgivningsmæssige krav til indbrudssikkert nybyggeri i byggeloven.

En anden ting kan være at indføre frivillige certificeringsordninger, hvor borgere i den eksisterende boligmasse kan vælge at få deres hus vurderet af en uvildig og certificeret rådgiver/installatør, der er uddannet til at gennemgå boliger med henblik på at vurdere boligens grad af indbrudssikring. Selvom certificeringsordningernes indbrudsreducerende effekt er knapt så veldokumenteret som effekterne af lovgivningen, er der et antal forskningsstudier, der peger på, at certificeringerne reducerer indbrud.

I England har undersøgelser vist, at borgere, der indgår i den britiske certificeringsordning, er halvt så udsatte for indbrud som øvrige borgere.[51] Samtidig viser studier af den frivillige certificeringsordning i Holland, at den har nedbragt antallet af indbrud og anden kriminalitet markant, og den har betydet øget tryghed for borgerne.

Kort fortalt er både den engelske og hollandske ordning frivillige certificeringsordninger, som er forvaltet af henholdsvis det engelske politi og det hollandske kriminalpræventive råd. Begge instanser har et tæt samarbejde med de lokale myndigheder om ordningerne, der går ud på at indrette boligområder, bebyggelse og boliger på en måde, som gør det svært at begå indbrud og anden kriminalitet. Når bygherrer eller boligforeninger ansøger om et mærke for sikre boliger, skal deres byggeprojekt og det omgivende miljø opfylde nogle særlige krav.

I Danmark er det muligt at indføre tilsvarende ordninger for eksisterende byggeri. Det kan gøres på to måder:

Den første mulighed er, at der udvikles et certifikat for rådgivere/installatører, der kan vurdere en boligs grad af indbrudssikring. En sådan ordning er en *akkrediteret certificeringsordning,* det vil sige, at en uafhængig offentlig myndighed skal føre kontrol med, at de certificerede rådgivere lever op til kravene i certifikatet: Altså at den rådgivning, der gives, lever op til de standarder for indbrudshæmmende foranstaltninger i boliger, som certifikatet er udstedt med baggrund i.

Den anden mulighed er at indføre en ordning for eksisterende beboelse, som vi kender herhjemme fra erhvervsejendomme. I faktaboks 10 beskriver vidensopsamlingen, hvordan forsikringsbranchen siden 2005 har arbejdet med en ordning, der stiller krav om indbrudssikring til erhvervskunder, der ønsker at forsikre sig. Fordelen ved en sådan ordning er, at den ikke forudsætter et certificeringsgrundlag og dermed er væsentligt mere fleksibel. Ulempen er, at der ikke er nogen offentlig kontrol med, om installatørerne lever op til kravene, eller hvilke krav der stilles.

FAKTA 10

FORSIKRING OG PENSIONS KRAV TIL ERHVERVSKUNDER: JO FLERE ATTRAKTIVE VARER – JO MERE INDBRUDSSIKRING

Mellem 1995 til 2005 var indbrudsraten i erhvervsejendomme højere end den var for private hjem. Kurven blev knækket i 2005, da blandt andet Forsikring & Pension (F&P) skærpede sine krav til erhvervskunder, der forsikrer sig mod indbrud.

Med ordningen 'F&P sikringsniveauer' stiller de en række krav til virksomheder om, at de skal opfylde et vist niveau af indbrudssikring for at blive forsikret mod indbrud. Sikringsniveauet fastlægges ud fra den risiko, virksomheden har for et indbrud – det vil sige typen og værdien af de varer, der kan være til salg og værdien af det it-udstyr, virksomheden selv bruger internt. Jo mere attraktive varerne er for indbrudstyve, des bedre indbrudssikring kræves.

Der er i alt seks sikringsniveauer, og hvert niveau beskriver nøje, hvilke krav der er til låse, forstærkninger af bygningsdele, gitre, elektronisk alarmovervågning m.v. Sikringsniveau 10 er det laveste niveau, og sikringsniveau 60 er det højeste. Sikringen skal foregå med produkter, som er godkendt af F&P, og produkterne skal være installeret af en certificeret installatør, så man sikrer, at både udstyr og installering er korrekt.

Når forsikringsbranchen har haft succes med at nedbringe indbrud i erhvervsejendomme ved at stille krav til bedre indbrudssikring, kan det være relevant at se på, hvordan disse erfaringer kan overføres til private boliger.

Kilder: "Erfaringer med Indbrudsforebyggelse i Holland, England, Sverige og Danmark", 2015, NIRAS/Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet.
Forsikring & Pension, forsikringogpension.dk

Lovende ideer

Lovkrav og certificeringsordninger i Holland og England har nedbragt indbrud. Men regulerede mærker og certifikater på boligerne gør det ikke nødvendigvis alene.

Yderligere ideer, der kan være værd at overveje på nationalt plan, er:

> Mere systematisk anvendelse af eksisterende data til at kortlægge og overvåge regionale og lokale forskelle i indbrudsrisiko. Det er faktisk i dag muligt – som vi også har vist i denne vidensopsamling – detaljeret at vise og følge med i hvilke dele af landet, hvilke kommuner og i princippet hvilke veje i kommunerne, hvor indbrudsrisikoen er størst. Dermed vil det også være lettere at sætte systematisk ind med målrettet indbrudsforebyggelse i de områder, der for tiden er højrisikoområder. I bedste fald vil man med meget kort varsel kunne reagere på en lokal indbrudsbølge.

> Udvikling af redskaber som gør det muligt for den enkelte borger at 'teste' sin egen boligs grad af indbrudssikkerhed. Og som – afhængigt af resultatet – peger på konkrete muligheder for at opgradere sin boligs indbrudssikkerhed (se faktaboks 11).

> Mere systematisk anvendelse af data vedrørende, hvilke værdier tyvene går efter. Der findes allerede på nationalt plan data hos forsikringsselskaberne, som meget detaljeret viser, hvilke typer værdigenstande tyverne går efter. Ved at anvende opdaterede oplysninger om dette, vil det være lettere at informere befolkningen om, hvilke genstande man især skal passe på – og måske mærke, låse inde eller gøre noget særligt for at gemme væk, når man er på ferie eller lignende.

> Anvendelse af viden om tyvekosterne i forhold til indsatser mod hælervarer. Hvis man ved, hvad der især er stjålet inden for det seneste kvartal, er det også lettere for markeder, der formidler salg af brugte genstande, at være opmærksom på potentielle hælervarer. Mere om det under næste overskrift *'Vi kan undergrave tyvens forretning'*.

FAKTA 11

TEST: ER DIT HUS ET NEMT MÅL FOR INDBRUDSTYVE?

Der findes allerede forskellige digitale værktøjer og test, der sætter fokus på indbrudssikring. Blandt andet har Cambridge Police i England udviklet et interaktivt værktøj til at vurdere, hvor indbrudssikkert ens eget hjem er: **cambs.police.uk** – søg på 'interactive crime prevention'.

Bolius.dk og stopindbrud.dk har lavet en lille test, som stiller skarpt på, om man sikrer sig selv mod indbrud. Om man er et let eller svært mål, kan man få svaret på her: **bolius.dk** og **stopindbrud.dk**

SE HER, SKAT! JEG HAR FUNDET
ET PAR BILLIGE PH-LAMPER
MAGEN TIL DEM, VI FIK STJÅLET

VI KAN UNDERGRAVE TYVENS FORRETNING

Tyve og hælere ser hr. og fru Danmark som mulige købere af de stjålne tyvekoster. Når tyvene nemt kan afsætte stjålne varer til en bred kreds af købere – både direktøren, centervagten, håndværkeren og sygeplejersken, så kan det betale sig at være tyv.[52]

Uanset om vi køber stjålne genstande bevidst eller ubevidst, er vi med til at holde indbrudskredsløbet i gang. Køber man bevidst en stjålen genstand, er man *hæler.* Hæleren er den person, som køber og eventuelt videresælger udbyttet fra en strafbar handling. Netop fordi man som hæler er medvirkende til, at der bliver begået berigelseskriminalitet, bliver hæleri i Danmark straffet lige så hårdt som selve tyveriet. I mange tilfælde med fængselsstraf.

FAKTA 12

STRAFFELOVEN OM HÆLERI

§290 For hæleri straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder den, som uberettiget modtager eller skaffer sig eller andre del i udbytte, der er opnået ved en strafbar lovovertrædelse, og den, der uberettiget ved at skjule, opbevare, transportere, hjælpe til afhændelse eller på lignende måde efterfølgende virker til at sikre en anden udbyttet af en strafbar lovovertrædelse.

Stk.2 Straffen kan stige til fængsel i 6 år, når hæleriet er af særligt grov beskaffenhed navnlig på grund af forbrydelsens erhvervsmæssige eller professionelle karakter eller som følge af den opnåede eller tilsigtede vinding, eller når et større antal forbrydelser er begået.

Stk.3 Straf efter denne bestemmelse kan ikke pålægges den, som modtager udbytte til sædvanligt underhold fra familiemedlemmer eller samlever, eller den, der modtager udbytte som normalt vederlag for sædvanlige forbrugsvarer, brugsting eller tjenester.

§303 Den, som udviser grov uagtsomhed ved at forhandle sig til eller på anden lignende måde modtage ting, der er erhvervet ved en berigelsesforbrydelse, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Kilde: retsinformation.dk

Loven skelner mellem, om man *vidste* eller *burde have vidst*, at man har købt en stjålen genstand, eller om man har været i god tro. Hvis man har været i god tro, kan man ikke strafforfølges, men man kan stadig få beslaglagt sine varer. Man kan nemlig ikke eje en stjålen vare.

På trods af at hæleri betyder meget for indbrudskriminalitet, er den nuværende viden om hæleri begrænset. Det skyldes blandt andet, at der er forholdsvis få anmeldelser af hæleri sammenlignet med indbrud og tyveri. Der er altså et stort mørketal, som gør det vanskeligt at få et godt indblik i hælertransaktionerne.[53]

Der er også en del uvidenhed forbundet med hæleri. I takt med at salget af tyvekoster delvist er flyttet til nettet, kan det være sværere for folk at gennemskue,

om de køber en stjålen vare. Mange ved ikke, hvad man kan gøre for at undgå at købe stjålne varer.

En undersøgelse fra DKR om borgernes holdning til hæleri[54] viser, at 9 ud af 10 overvejende er imod at købe stjålne varer. Alligevel angiver godt 1 ud af 4, at de kender *nogen*, der har købt hælervarer. Så selvom vi alle fordømmer hæleri, afslører denne kontrast, at hæleri *er* et problem. Noget tyder altså på, at nogle folk tilsyneladende ikke er særlig hemmelighedsfulde omkring køb af hælervarer. Det kan også tænkes, at vi er meget moralske, når vi bliver spurgt, men at mange i praksis kan lade sig friste af et godt tilbud.

FAKTA 13
BORGERNE OM HÆLERI

- **97 procent** mener, at det er vigtigt for dem, at varer, de køber, ikke er stjålet.
- **75 procent** mener, at det kan være svært at vide, om ting er stjålet, når de købes på loppemarked, kræmmermarked eller lignende.
- **18 procent** mener, at de helt sikkert eller måske er blevet tilbudt hælervarer inden for de sidste tre år, men kun 9 procent mener at have købt.
- **89 procent** mener, at det er ens eget ansvar at sikre sig, at en vare ikke er stjålen, når man køber fra privatpersoner.

Kilde: Web- og telefonundersøgelse blandt 2.311 borgere i 2015/16. Gennemført af Megafon for DKR.

Hæleri kan næppe stoppes helt, men sammen kan vi skabe langt mere vanskelige forhold for dem, der gerne vil afsætte hælervarer. Og denne indsats starter netop med markedet. Tyvene opererer ud fra udbud og efterspørgsel. Så længe tyvene oplever, at borgere fristes eller let kan narres til at købe stjålne varer, vil de konstant have afsætningsmuligheder for deres tyvekoster.[55] Men hvis der ikke længere er efterspørgsel efter stjålne varer, er det mindre lukrativt at være tyv. Når tyveribranchen bliver mindre lukrativ, bliver indbrudstyvenes motivation til at stjæle også mindre.

Hvad virker?

Der findes ikke på nuværende tidspunkt videnskabelig dokumentation for, hvad der virker og ikke virker i forhold til at begrænse hæleri.

Lovende ideer

Men der er flere gode og lovende ideer til, hvad vi som borgere selv kan gøre, og hvad offentlige og private institutioner kan gøre for at begrænse hæleri:

VI KAN UNDGÅ AT KØBE HÆLERVARER

Vi kan undgå uforvarende at aftage varer, der kommer fra indbrud. Det gør vi ved at blive mere opmærksom på, hvor tyvekoster sættes til salg, og hvilke forholdsregler vi kan tage for at undgå at købe hælervarer disse steder. Det kræver blandt andet en mere kritisk tilgang til indkøb på loppemarkeder, brugtvaremarkeder og igennem handelsportaler, der formidler videresalg af brugte genstande mellem private.

FAKTA 14
POPULÆRE HÆLERVARER

- Personlige genstande som parfume, mærkevaretøj og sko
- Mobiltelefoner
- Fladskærme
- Digitalkameraer
- Armbåndsure og smykker
- Dyrt radio- og tv-udstyr
- Designmøbler

Kilde: dkr.dk

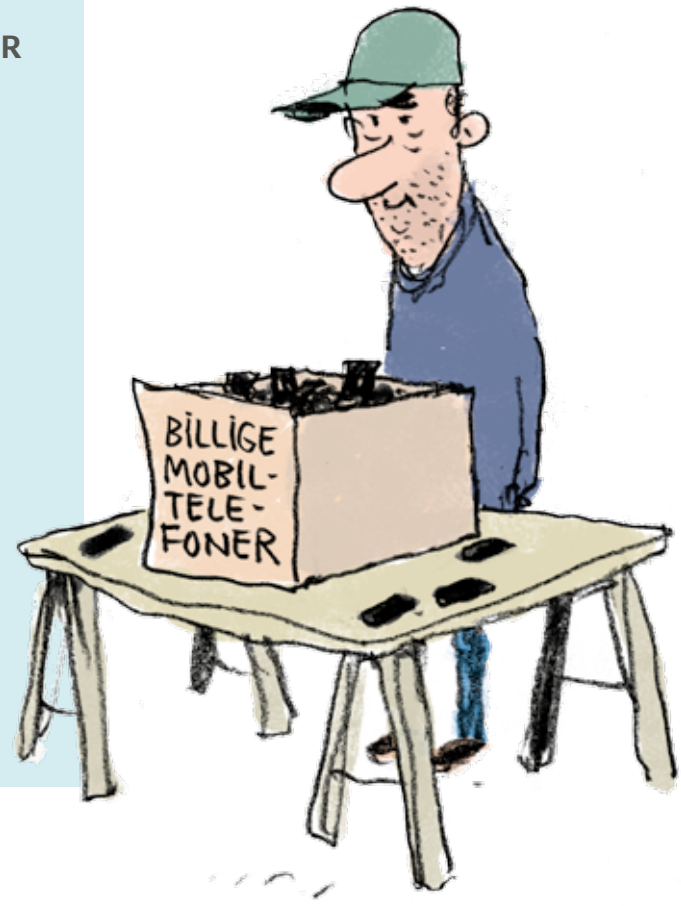

Vi kan i højere grad undgå hælervarer, hvis vi:

Gør det svært for sælger at skjule sin identitet

> Prioritér at købe fra sælgere, som har valideret sig med NemID på den pågældende hjemmeside.

> Prioritér at bruge MobilePay, når der handles brugt.

Stiller krav og forholder os kritiske, hvis vi er i tvivl

> Mød så vidt muligt den private sælger personligt og se varen, før der betales.

> Spørg efter de originale regninger eller kvitteringer på varen. Hvis de ikke findes, kan man forlange en kopi af sælgerens ID.

> Overvejer man at købe en brugt cykel, så har politiet appen "POLITI", hvor man kan tjekke, om cyklen er stjålet.

> Køber man en brugt cykel eller knallert, kan der bruges en bestemt blanket, som sælger skal udfylde. Blanketten kan blandt andet findes på politiets hjemmeside: politi.dk

> Køber man en brugt mobil, er det en god ide at sørge for at få telefonens IMEI-nummer oplyst. IMEI-nummeret, som er telefonens unikke nummer, kan tjekkes hos politiet.

> Husk, at det er altid ens eget ansvar at tjekke, om varen er stjålet.

Tager aktivt stilling til konsekvenserne af at blive hæler

> Hæleri er strafbart. Hæleri straffes ligesom tyveri, enten med bøde eller fængselsstraf op til 1 år og 6 måneder. Straffen kan stige med fængsel op til 6 år, hvis hæleriet er særligt alvorligt (se faktaboks 12 om straffen for hæleri).

> Indbrud er et stort samfundsproblem. Når der hvert år bliver begået tusindvis af indbrud for et milliardbeløb, er køb og salg af stjålne varer ikke alene et personligt problem.

> Man kan ikke eje en stjålet vare. Ifølge dansk lov skal man tilbagelevere varen til den oprindelige ejermand, hvis det bliver opdaget, at den var stjålet. Det gælder, uanset om man vidste eller ikke vidste, at varen var stjålet, da man købte den.

Vi kan mærke værdifulde ejendele

> Vi kan blive bedre til at mærke vores værdifulde genstande og skilte synligt med det uden på huset, så vi gør den stjålne genstand mindre værd og uattraktiv for tyvene. Skiltningen virker indbrudsforebyggende i sig selv.

Der er forskellige former for tyverimærkning, jf. faktaboks 15.

FAKTA 15
TYVERIMÆRKNING

Der findes flere forskellige typer af produkter og metoder, som virksomheder, borgere og institutioner kan bruge til at mærke genstande.

- Skabelonmærkning
- Skiltemærkning – med/uden underskilt
- Usynlig mærkning med mikrodots
- Grovmærkning
- Gravering
- Chipmærkning

Kilde: forsikringogpension.dk

Mange forsikringsselskaber vejleder allerede på deres hjemmesider om tyverimærkning og giver konkrete forslag til, hvilke mærkningssæt den enkelte borger kan anskaffe sig.

FAKTA 16

USYNLIG MÆRKNING MED MIKRODOTS KAN HAVE EN FORBYGGENDE EFFEKT SAMMEN MED ANDRE TILTAG

Usynlig mærkning med mikrodots (populært kaldet DNA-mærkning) er en forholdsvis ny teknik, som bruges til at mærke værdigenstande i både private hjem og virksomheder. Mærkningen laves med en usynlig væske, som kun kan ses i kraftigt UV-lys. Den består af nogle bittesmå kugler kaldet mikrodots, der hver især er 0,5 mm i diameter. De danner en unik nano-kode, eller et id-nummer, med data om ejermanden, der efterfølgende indtastes i en database. Det gør det nemt for den enkelte at bevise ejerskab, da politiet får lettere ved at spore ejerskabet af en genstand direkte tilbage til borgeren.

Effekten af usynlig mærkning er ikke fuldt ud testet endnu. Foreløbige resultater fra Sverige peger på, at denne type mærkning kan have en kriminalpræventiv effekt sammen med andre forebyggende tiltag.

TrygFonden støtter en forskningsmæssig afprøvning af effekten af usynlig mærkning med mikrodots i en stor dansk kommune. Formålet er at opnå færre indbrud i private hjem, højere opklaringsrate og mere trygge borgere.

Kommunen samarbejder med det lokale politi, Nationalt Forebyggelsescenter og Justitsministeriets Forskningskontor om projektet. Kommunen har udvalgt 4.000 husstande til at indgå i forsøget. De hører til højrisikogruppen af enfamiliehuse, der allerede har haft ét indbrud i perioden 2014-2015. Ud af de udvalgte husstande trækkes der lod om et mærkningskit: Den ene halvdel får stillet mærkningskit til rådighed, mens den anden halvdel vil være kontrolgruppe.

Målet er at undersøge effekten af at anvende usynlig mærkning med mikrodots. Projektet løber fra august 2016 til december 2017.

Udover det den enkelte borger selv kan gøre for at reducere hælermarkedet, kan offentlige og private instanser også gøre en række ting.

ORGANISATIONER KAN GENNEMFØRE OPLYSNINGSKAMPAGNER MOD HÆLERI

Løbende nationale kampagner kan være med til at skabe en dybere forståelse af konsekvenserne af hæleri ved at minde om, hvordan hæleri og indbrud hænger sammen. Kampagnerne kan få befolkningen til at være langt mere kritisk, når vi køber brugte varer af andre. Kampagnerne kan samtidig vejlede borgerne om, hvordan man undgår at købe stjålne varer. DKR sætter allerede fokus på hæleri med siden vikøberikkeindbrud.dk.

Der er også flere eksempler til efterfølgelse på, at offentlige aktører og politikredse løbende gennemfører kampagner for at sætte fokus på hæleri. Esbjerg Kommune og Syd- og Sønderjyllands Politi har blandt andet lavet hjemmesiden stop-e-hæleri.dk, som skal gøre os opmærksomme på, hvordan vi undgår at blive hælere. Oplysningskampagner kan også handle om, hvordan vi kan blive bedre til at tyverimærke og sikre vores værdier.

ORGANISATIONER KAN TAGE INITIATIV TIL AT OPRETTE EN DATABASE OVER HÆLERVARER

Tyverimærkning vil give et godt grundlag for at etablere en offentlig database over hælervarer, hvor man ville kunne identificere blandt andet mærkede, stjålne genstande.

Hvis offentligheden kan få informationer om stjålne genstande i en frit tilgængelig database, vil folk have et konkret redskab til at undgå uforvarende at købe hælervarer på nettet. En database, der indeholder et overblik over stjålne varer, kunne med stor sandsynlighed være med til at sænke værdien af hælervarer og dermed demotivere tyvene, når borgerne stopper med at 'efterspørge' hælervarerne. Databasen vil også være nyttig for handelsportaler, auktionshuse, pantelånere mv., da de lettere ville kunne afsløre personer, der forsøger at sælge stjålne varer. Ikke mindst kan databasen være politiets og forsikringsselskabernes værktøj til at identificere og tilbagelevere stjålne genstande.

Eksempelvis fører forskellige auktionshuse allerede selv lister med information fra politiet og producenter om aktuelle tyverisager, så de er opdaterede, hvis nogen skulle forsøge at indlevere genstande fra listerne til auktion.

HANDELSPORTALER KAN INDFØRE PROCEDURER FOR SIKKER NETHANDEL

Meget af det indbo, der stjæles, sættes formodentlig til salg på nettet. Et tæt samarbejde mellem internetbaserede salgssteder og politiet kan være med til at sætte fokus på og sende et kraftigt signal om, at den organiserede afsætning af hælervarer via nettet ikke tolereres.

Som konsekvens af udviklingen i hælervarer på nettet har Rigspolitiet og auktionshuset Lauritz.com fx samarbejdet om 'Sikker nethandel' siden 2012.[56] Det er en mærkningsordning, som forhindrer tyve og hælere i at afsætte deres varer, og samtidig beskytter borgere mod at blive hælere selv. Derudover har flere handelsportaler egne procedurer, der sikrer både købere og sælgere, når de byder på eller ønsker at sælge varer på nettet.

HANDELSPORTALER KAN ANVENDE ALGORITMER OG E-BETALING SOM SPORINGSMEKANISMER

På handelsportaler på nettet gennemføres utallige køb og salg af varer hver dag. Det kan altså være svært for portalerne manuelt at holde øje med mistænkelig adfærd. I stedet kan såkaldte algoritmer bruges til at genkende mistænkelig handelsadfærd, der kunne tyde på hæleri.

Algoritmen kan fx indstilles til at søge på alle annoncer på dyre designermøbler eller elektronik, hvor der angives 'ingen kvittering'. Dette resultat kan fx bruges til at tvinge sælgere til at validere sig med NemID. Endelig kan algoritmer bruges til at fremhæve sælgeradfærd, der skal undersøges nærmere af support-teamet på hjemmesiden.

MobilePay er også et godt redskab til at sikre en sikker handel. MobilePay kræver nemlig, at man registrerer sig med sit CPR-nummer. I modsætning til kontanter kan et CPR-nummer spores, og derfor har tyve sjældent lyst til at handle via MobilePay. Mere end 9 ud af 10 smarttelefoner i Danmark har installeret MobilePay i dag. Man kan naturligvis også anvende andre elektroniske betalingsformer.

HANDELSPORTALER KAN INDFØRE OBLIGATORISK NEMID-VALIDERING

En oplagt måde at sikre sikker handel i særligt udsatte kategorier (cykler, elektronik, møbler mv.) kunne være krav på handelsportaler om NemID-validering. Hvis den enkelte bruger på handelsportaler er tvunget til at oprette en konto og bekræfte sin identitet med NemID, kommer man formodentlig en del falske identiteter til livs. NemID giver generelt køberen mere sikkerhed for, at den pågældende vare ikke er stjålet, fordi sælgers identitet er kendt. Samtidig vil NemID-valideringen også gøre en eventuel efterforskning lettere. Langt de fleste hjemmesider med online handel mellem brugere tilbyder allerede i dag validering med NemID, men det er ikke obligatorisk at anvende det.

FAKTA 17

SALG PÅ FACEBOOK

Det er efterhånden også blevet populært at handle på Facebook. Der opstår løbende nye Facebook-grupper for salg af mange forskellige varer, da grupperne er nemme at tilgå. Her bør den enkelte borger være særligt opmærksom, da Facebook endnu ikke har udviklet nogle særlige sikkerhedstiltag for online handel.

VI KAN ANVENDE DEN INDBYGGEDE TYVERISIKRING I ELEKTRONISK UDSTYR

Flere moderne elektronikproducenter er efterhånden blevet opmærksomme på problemstillingen med videresalg af blandt andet stjålne telefoner. Nogle af dem har derfor introduceret en række tiltag, der er med til at gøre elektronikprodukterne uinteressante som tyvekoster. Den letteste måde at beskytte mobilen er at indstille en låsekode, så kun brugeren har adgang til telefonen. På mange telefoner kan man også bruge sit fingeraftryk. Det forhindrer, at fx tyve kan misbruge den. Man kan desuden indstille telefonen, så alt data på telefonen slettes, hvis koden indtastes forkert for mange gange.

Mange af fx iPhones' funktioner er sædvanligvis låst til brugeren gennem iCloud. Det betyder, at telefonen ikke kan anvendes af andre, før den tidligere bruger har deaktiveret låsen. Andre elektronikproducenter har lignende tiltag.

I dag har de fleste telefoner og tablets en sporingsmekanisme. Både iPhone og Android-telefoner har applikationer, der gør det muligt at finde mobilen, hvis den er mistet. Via programmet kan du få vist telefons placering på et kort og blandt andet vælge at låse telefonen eller slette dens indhold.

Er mobiltelefonen blevet stjålet, skal man sørge for at få sit SIM-kort spærret hos sit teleselskab. En god huskeregel er desuden generelt at skrive elektronikgenstandens unikke serienummer ned (fx IMEI nummeret), når man køber en ny telefon eller tablet. Nummeret kan ofte findes på købskvitteringen, telefonens originalæske og sommetider på producentens hjemmeside. Melder man sin telefon stjålet til politiet og opgiver IMEI-nummeret, vil selve telefonen blive blokeret og indgå i et særligt register. Blokerede telefoner kan ikke tilgå mobilnetværket i næsten alle europæiske lande, og det vil dermed reducere værdien af den stjålne telefon.

FAKTA 18

GPS-TRACKING SOM MIDDEL MOD VIDERESALG

GPS-enheder har været anvendt til at finde vej i et stykke tid. Efterhånden er produktionsomkostningerne for GPS-enheder faldet så meget, at man nu kan købe små enheder for relativt små beløb. En GPS enhed kan sættes på særligt udsatte genstande. Enheden, vil med jævne mellemrum sende signal om, hvor genstanden befinder sig. Dette er et velegnet værktøj til at sikre større og mere værdifulde genstande såsom møbler, cykler, fjernsyn, biler mv.

Denne teknologi er primært interessant for genstande, hvor GPS-enhederne kan påsættes, så den er skjult og ikke i vejen. Flere private udbydere tilbyder også en tjeneste, der kan alarmere i det øjeblik, GPS-enheden ikke længere er på en bestemt placering – eksempelvis hjemmet.

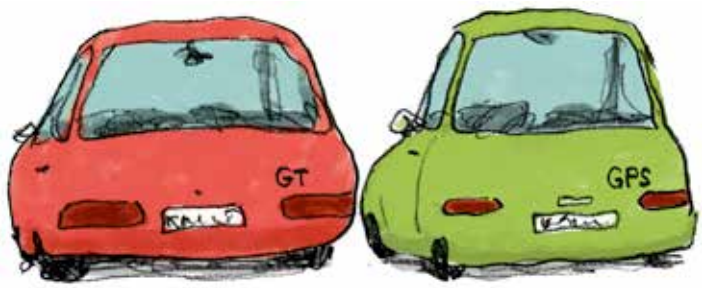

Noter

Vidensopsamlingen har i denne del samlet alle notehenvisninger. På TryghedsFondens hjemmeside trygfonden.dk kan man finde det separate metodepapir fra COWI, som indeholder de detaljerede referencer og litteraturhenvisninger. På hjemmesiden findes også den internationale forskningsopsamling udarbejdet af Cambridge Centre for Evidence-Based Policing.

1 I 2015 blev der i Danmark begået 33.129 indbrud i privat beboelse og i Sverige 22.752. Men mens antallet af indbyggere i Danmark udgør 5.65 mio, har Sverige 9.75 mio. indbyggere. Se mere i afsnittet om *Hvor mange indbrud bliver der begået?*

2 DKRs hælerirapport fra 2016 opgør erstatningerne relateret til berigelseskriminalitet begået mod privatpersoner, dvs. både indbrud og andre tyverier, biltyverier, etc. til ca. 2,3 milliarder kroner i 2015.

3 Rigspolitiet, 2016: Strategisk Analyse 2016. Hjemmerøveri dækker ifølge Rigspolitiet over både røverier, der bliver forøvet mod borgere i eget hjem af gerningspersoner, som de ikke kender, og over røverier mod borgere, der forøves af gerningsmænd, som de kender i forvejen. Det kan eksempelvis være ved inddrivelse af såkaldte dummebøder og narkotikagæld. Størstedelen af hjemmerøverier er ikke kvalificerede hjemmerøverier, dvs. røverier, hvor gerningspersonen kommer til bopælen i den hensigt, at han/hun vil begå et røveri. Der er derimod i de fleste tilfælde tale om indbrud eller tricktyveri, der udvikler sig til et røveri.

4 Sorensen 2003, s. iv

5 Forskningen viser, at det er effektivt at sætte ind på disse fronter (se fx Weisburd 2016, s. 112).

6 Dijk, 2012b

7 Indbrud i privat beboelse omfatter indbrud i villaer og lignende, landejendomme, lejligheder og værelser.

8 Statistikbanken, tabel STRAF20

9 Sorensen, 2011

10 Statistikbanken, tabel STRAFNA2.

11 Sorensen, 2005, note: Bufferzonen gælder dog ikke ved indbrud i lejligheder, kældre og lofter.

12 Kruize, 2016. 'Turister' vil sige turister eller andre udlændinge med ophold efter visumregler; visumpligtige udlændinge med visum og udlændinge med udvidet besøgsophold.

13 Oplysningerne i figuren stammer fra den internationale offerundersøgelse, International Crime Victims Survey – ICVS. Det Kriminalpræventive Råd udgav i 2013 en analyse baseret på data fra forskellige nationale statistikker. Den viser, at Danmark i international sammenhæng ligger højt med hensyn til antallet af anmeldte indbrud: *"Danmark topper Europas indbrudsstatistik med fem indbrud i timen"* (Lerche, Anne, DKR, 2013).

14 I 2015 blev der i Danmark anmeldt 33.129 indbrud i privat beboelse og i Sverige 22.752 . Men mens antallet af indbyggere i Danmark udgør 5.65 mio, har Sverige 9.75 mio. indbyggere. COWIs beregninger er baseret på befolkningstal fra Eurostat og antal anmeldte indbrud fra henholdsvis Danmarks Statistik og Bröttsforebyggande rådet – BRÅ.

15 For yderligere information om tryghed, se også *Politiets Tryghedsindeks,* 2015, *Strategisk Analyse,* Rigspolitiet, 2015, eller *Danskernes Forestillinger, bekymringer og adfærd i forhold til kriminalitet,* Det Kriminalpræventive Råd, 2016.

16 En undersøgelse fra Forsikring & Pension anslår dog, at op til 90 procent af borgerne har etableret fx automatiske lystændere eller aftaler med naboen om 'at holde øje'. Tiltag som forskningen dog viser, ikke i sig selv er tilstrækkeligt effektive.

17 Justitsministeriet 2003, s. 3; Justitsministeriet 2010; Dijk 2012 .

18 Også kaldet *re-viktimisering* (Sorensen, 2004)

19 Nielsen, 2014, Forsikring & Pension

20 *20 Tyve: En undersøgelse af indbrudstyves motiver og adfærd,* 2014, Det Kriminalpræventive Råd og TrygFonden, no. 305, s. 38

21 Baseret på tal fra DS 2015.

22 Pedersen, Kyvsgaard og Balvig, 2016

23 " The results suggest that the active promotion of household security in Great Britain and the Netherlands has indeed paid off and that Denmark. . .. [is] paying the price for their government's policies of *laissez-faire* on the security market". Dijk, 2012a, p. 38.

24 Forsikring & Pension, 2014: Indbrud i Danmark og vores nabolande – Analyserapport og insuranceeurope.eu

25 Sorensen, 2003, s. iii

26 Vollaard & van Ours, 2010

27 Vollaard & van Ours, 2010. Andre undersøgelser er med til bekræfte, at indbrudssikring ikke fører til forskydning af indbruddene, men snarere fører til det modsatte. Flere studier viser nemlig, at indbrudsforebyggende tiltag i et boligområde har en positiv effekt på at reducere forekomsten af indbrud i de nærliggende områder, selvom de ikke har indført samme forebyggende tiltag (Weisburd, 2016, s. 132). Endelig viser et andet hollandsk studie, at der tilsyneladende er en direkte sammenhæng mellem, at en tyv bliver forhindret i at begå et indbrud, og om den pågældende forsøger igen. Jo flere gange en potentiel tyv er blevet forhindret i at gennemføre et tyveri, desto større er sandsynligheden for, at vedkommende til sidst helt opgiver (Dijk, 2012b).

28 *Offerundersøgelserne* (Pedersen, Kyvsgaard og Balvig, 2016).
DKR står bag rapporten *'Det danske hælermarked'* hvori det estimeres at markedsværdien af stjålne genstande udgør ca. 3. mia. kr. Dette tal inkluderer varer fra alle former for tyveri fra beboelse, erhvervsejendomme, biltyveri, butikstyveri og lignende (Center for Kriminalitetsanalyse ved Peter Kruize, april 2016).

29 Vi ved ikke med sikkerhed, om de faktisk reducerer indbrud, eller om der kan være utilsigtede negative effekter.

30 I Tilley et al. (2014) *The effectiveness of burglary security devices* anbefales WIDE (Windows, Indoor light, Doors (and locks), Exterior lights) som den optimale combination.

31 Ikke alle danske politikredse anvender systematisk redskaber, der kan læse denne form for mærkning i efterforskningen af indbrud. Denne mærkningstype kaldes også nogle gange DNA-mærkning. Et udtryk som politi og andre myndigheder finder misvisende.

32 Cambridge Centre for Evidence-Based Policing, 2017. *"Mobilising civil society against residential burglary: The evidence"* (s. 26-27).

33 Resultaterne baserer sig på Cambridge Centre for Evidence-Based Policings (CCEBP) opdatering af Campbell-reviewet af 18 forskellige internationale forskningsstudier af systematisk nabohjælp. Effekterne vedrørende Nabohjælp stammer primært fra Bennett, Trevor, David Farrington and Katy Holloway (2008): The Effectiveness of Neighborhood Watch. *Campbell Systematic Review, 18, 1-48.* Det review fandt, at effekterne varierende mellem 16-26%. CCEBPs forskningsoversigt gennemregner tallene igen og opdaterer dem med et supplerende studier og konkluderer en gennemsnitlig effektstørrelse på 20 procent.

34 *Nabolaboratoriet: En digital kampagne og undersøgelse af naboskabsprofiler og adfærdspsykologien bag danskernes nuværende naboskab*, 2016, KL.7/Det Kriminalpræventive Råd og TrygFonden

35 *Måling af Projekt Nabohjælp: Afrapportering af nulpunktmåling*, 2015, Wilke/Det Kriminalpræventive Råd og TrygFonden

36 Grove et al., 2012a

37 Sorensen, 2003. Sorenson og andre anvender det engelske udtryk 'cocooning'. Her oversat til 'indkapsling'. Definition af indkapsling: Intensiv nabohjælp mellem naboer, der bor umiddelbart ved siden af hinanden, og hvor mindst én husstand har oplevet et indbrud for nylig.

38 Scherg, 2013, s. 54: - *situational crime prevention*.

39 I en gennemgang af 13 studier, der alle undersøgte effekten af gadebelysning på kriminalitetsniveauet, fandt man, at kriminaliteten (flere forskellige former for kriminalitet – ikke kun indbrud) faldt med mellem 7 og 38 procent i områder, hvor der blev installeret gadebelysning (Welsh & Farrington, 2008).

40 Newman, O (1996) fandt, at ved at omlægge fodgængeres rute og foretage andre fysiske ændringer i et boligområde reducerede man indbrudsprocenten betydeligt med tæt ved 2/3.

41 *Defensible space.* International forskning viser rigtig gode resultater af at indrette *trygge rum:* Welsh & Farrington (2009) konkluderer, at det er relativt vel-dokumenteret at *trygge rum* skabt ved fx at lukke en vej for gennemgående trafik eller opsætte chikaner/pæle, som nedsætter hastigheden for gennemgående trafik er en effektiv måde at forhindre indbrud.

42 *Trygt og skønt boligområde*, 2014, Københavns Kommune

43 Donnelly and Kimble, 2006: Ved blandt andet at opsætte chikaner som forhindrede gennemgående biltrafik, men som samtidig tillader at gående og cyklende kan passere, reducerede man indbrud med næsten 40 procent i et boligområde i USA.

44 *Forebyggelse af kriminalitet*. Statens Byggeforskningsinstitut, SBI-Byplanlægning 72, 1996. Her fra Justitsministeriet (2010).

45 Se fx *Beskyt dig mod indbrud*, 2015, DKR; Scherg, 2013, s. 27

46 Her fra *Erfaringer med Indbrudsforebyggelse i Holland, England, Sverige og Danmark,* 2015, NIRAS/Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet

47 Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, 2015. Publikationen kan findes på: uim.dk

48 Effekt af TV-overvågning i socialt boligbyggeri er lille og ikke signifikant. TV overvågning kan have en effekt i områder, hvor der ikke er adgang for den almindelige befolkning (forretningers og kontorers indgangspartier og baggårde, osv.) (Scherg 2013, s. 57).

49 I henhold til Persondataloven skal TV-optagelserne slettes indenfor 30 dage.

50 Justitsministeriet 2010:7

51 *Secured By Design (SBD)*-ordningen. Flere kontrollerede evalueringer viser, at CPTED har vist kriminalitetsforebyggende effekter i Storbritannien, USA, Sverige og andre steder.

52 *20 Tyve: En undersøgelse af indbrudstyves motiver og adfærd'*, Det Kriminalpræventive Råd og TrygFonden, no. 305 p. 91

53 Oplyser DKR

54 *Undersøgelse af hæleri – danskernes viden, holdning og adfærd,* 2010, Det Kriminalpræventive Råd

55 *20 Tyve: En undersøgelse af indbrudstyves motiver og adfærd,* 2014, Det Kriminalpræventive Råd og TrygFonden, no. 305 p. 91

56 *Undgå varme køb på nettet*, 2015, penge.dk og *Lauritz.com og politiet laver mærkningsordning mod hæleri, 2012,* lauritz.com

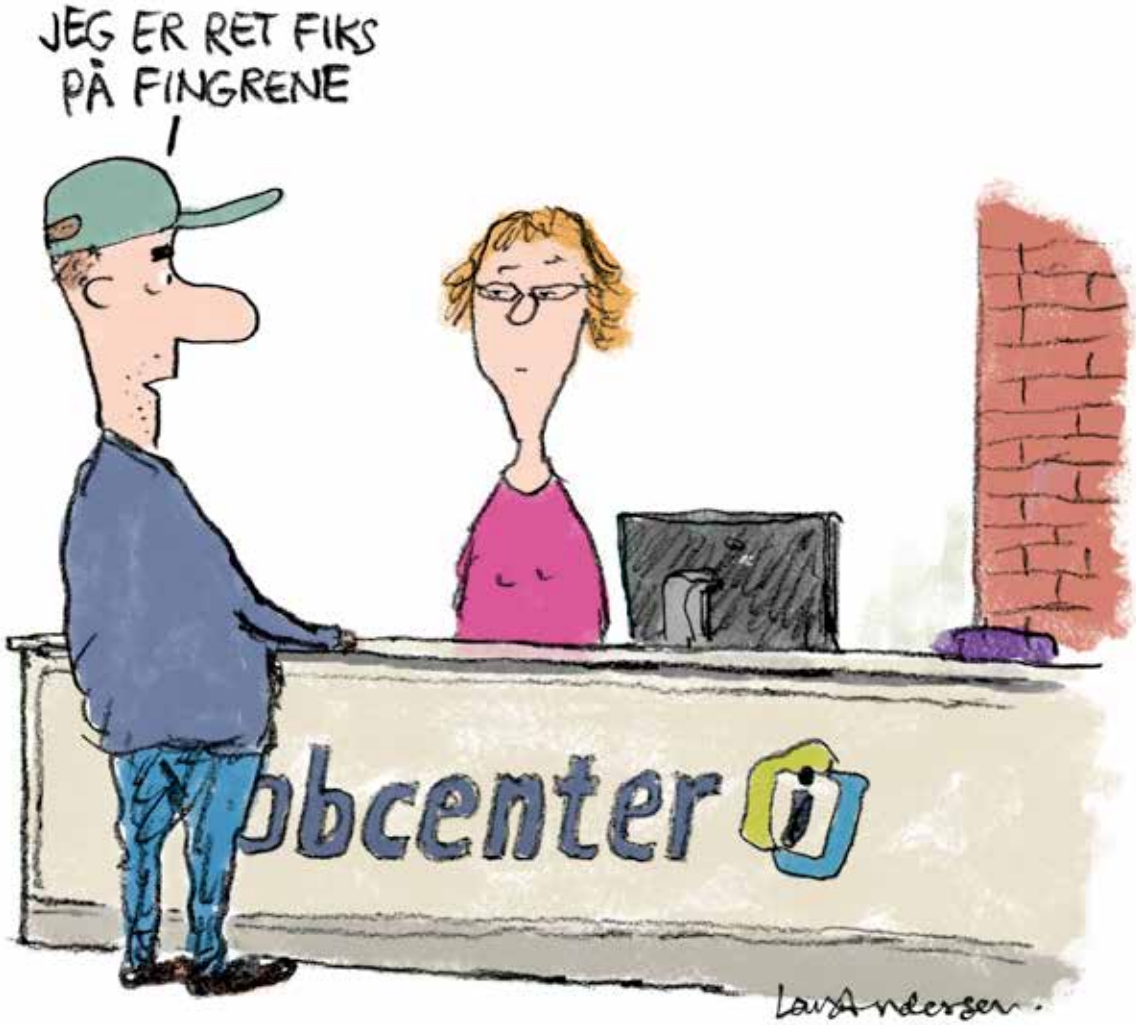
JEG ER RET FIKS PÅ FINGRENE
bcenter
Lau Andersen

TrygFonden

TrygFonden varetager TryghedsGruppens almennyttige arbejde. TryghedsGruppen er hovedejer i forsikringsselskabet Tryg og skaber værdi og tryghed gennem langsigtede investeringer og almennyttige uddelinger.

DKR

DET KRIMINAL
PRÆVENTIVE RÅD